

Беларусі і Украіне неабходна захаваць высокую дынаміку гандлёва-эканамічных адносін

Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка ў Чарнігаве на сустрэчы са сваім украінскім калегам Віктарам Юшчанкам запарсіў яго наведзець Беларусь.

Фота БЕЛТА

«Мы чакаем вас у Мінску ў любы час з рабочым або афіцыйным візітам. Нашы людзі таксама з інтарэсам чакаюць вашага прыезду», — сказаў кіраўнік беларускай дзяржавы.

Аляксандр Лукашэнка адзначыў, што паміж Беларуссю і Украінай склаліся дружэлюбныя адносіны. «У Беларусі ніякай алергіі ні да дзяржавы, ні да кіраўніцтва няма. Мы з павягай ставімся да вырашэння Украінай пытанняў у інтарэсах народа. Такія палітыка і ў нас», — сказаў ён.

Гаворачы аб сусветным фінансавым крызісе, Аляксандр Лукашэнка заўважыў, што ён доўга не прадуючыцца, але і Беларусь, і Украіна павінны выйсці з яго яшчэ больш моцна.

Віктар Юшчанка ў сваю чаргу падкрэсліў, што Украіна поўная рашучасці развіваць брацкія адносіны з Беларуссю. Паводле яго слоў, адносіны ўзаемаразумення і добрасуседства з Беларуссю заўсёды былі правільнымі. Прэзідэнт Украіны даў добрую ацэнку дынаміцы ўзаемагавораў тавараабароту.

«Нашы краіны ў апошнія гады дасягнулі высокага росту тавараабароту», — адзначыў Аляксандр Лукашэнка. Узвямны гандаль Беларусі і Украіны дэманструе самую высокую дынаміку. Прычым гэты збалансаваны гандаль: і экспарт, і імпорт Беларусі і Украіны ідуць практычна ўпаравенне. Па выніках 2008 года тавараабарот паміж дзвюма краінамі склаў \$5 млрд., пры гэтым за апошнія два гады вырас амаль удвая. Паводле слоў кіраўніка беларускай дзяржавы, у Беларусі і Украіне ёсць магчымасці для захавання гэтай добрай дынамікі.

Кіраўнік дзяржавы падкрэсліў, што ў Беларусі не было і ніколі не будзе праблем з Украінай, там больш за ўсё ўзровень народнай дыпламатыі. «У нас вельмі добрыя адносіны, і мы будзем іх падтрымліваць. Мы заўсёды былі разам і падставілі плечы ў цяжкія часы», — сказаў беларускі лідар. Ён таксама дадаў, што дзве краіны шмат робяць і многія дасягнулі ў развіцці рэгіянальных адносін.

Гаворачы аб транспартным шляху ад Чорнага да Балтыйскага мора, Аляксандр Лукашэнка адзначыў, што Беларусь гатовая вырашаць гэты пытанне разам з краінамі Балціі. «У нас маса пытанняў, вырашэнні якіх, мы можам значна рушыць наперад».

Пытанні куплі Беларуссю і транзіту украінскай электраэнергіі абмяркоўваліся на сустрэчы прэзідэнтаў Аляксандра Лукашэнкі і Віктара Юшчанкі ў Чарнігаве. Аб гэтым паведаміў журналістам першы намеснік прэм'ер-міністра Беларусі Уладзімір Сямашка. «Што датычыцца куплі і транзіту украінскай электраэнергіі, то тут ёсць інтарэс Беларусі. У 2007 годзе мы правялі ўсю падрыхтоўчую работу і разаміталі тэма ліній электраперадачы, якія захаваюць яшчэ з савецкіх часоў. Гэта тэма абмяркоўваецца на вышэйшым узроўні, і пры пэўных умовах мы гатовы імпартаваць электраэнергію», — сказаў Уладзімір Сямашка.

Беларусі і Украіна заключылі мемарандум аб супрацоўніцтве ў энергетычнай сферы. У прысутнасці кіраўнікоў дзяржаў і эканамічных паддэпартаментаў паставілі першы намеснік прэм'ер-міністра Беларусі Уладзімір Сямашка і першы віцэ-прэм'ер Украіны Аляксандр Турчынаў. Таксама заключаны Кансульская канвенцыя паміж Рэспублікай Беларусь і Украінай і мемарандум паміж урадамі і нацбанкамі Беларусі і Украіны аб выпрацоўцы сістэмы мераў па інтэліфікацыі дэвалюавага гандлёва-эканамічнага супрацоўніцтва ва ўмовах сусветнага фінансаво-эканамічнага крызісу.

У прысутнасці прэзідэнтаў падпісана міжкурдавае пагадненне аб спрощэнні парадку праезду ўчастка аўтадарогі Славічын — Чарнобыльска АЭС, які праходзіць па тэрыторыі Беларусі, работнікамі, транспартнымі сродкамі і грузамі ЧАЭС і прадпрыемстваў, якія ажыццяўляюць дзейнасць у зоне адчужэння, а таксама замежнымі спецыялістамі, прыцягнутымі да рэалізацыі міжнародных праектаў па закрыццю ЧАЭС, і пратакол да гэтага пагаднення.

БЕЛТА.

Кіраўнік урада прагназуе зніжэнне цэнаў

Падчас рабочай паездкі ў Магілёўскую вобласць Сяргей Сідорскі заўважыў, што ўрад будзе выкарыстоўваць адміністрацыйныя і эканамічныя рычагі, каб у краіне зніжыліся цэны. «Я думаю, што мы даможамся гэтага бліжэйшымі часамі», — паведаваў ён.

20 студзеня прэм'ер-міністр наведвае ААТ «Магілёўхімвалокна». Сяргей Сідорскі азнаёміўся з рэалізацыяй летасі інвестыцыйнага праекта па вытворчасці тэхнічных нітак і энергаўстаноўкай прадпрыемства. У Шклоўскім раёне ён пабываў на заводзе па вытворчасці паперы і папяровай фабрыцы «Спартак».

Сяргей Сідорскі сказаў, што ў Беларусі не адбылося вялікага зніжэння вытворчасці. У параўнанні з затрыманымі эканамікамі іншых дзяржаў, дарабарт якіх будаваўся на вялікіх цэнах на энерганосныя, беларуская эканоміка мае перавагі. Самая галоўная з іх — высокі ўзровень развіцця прамысловай вытворчасці.

Мадэрнізацыя, інавацыйнае развіццё эканомікі дазволілі прадпрыемствам вырабляць прадукцыю больш высокага ўзроўню, — сказаў кіраўнік урада. — Мы ў апошнія гады фактычна дамагаліся таго, каб на нашых прадпрыемствах былі высокатаэхналагічныя безадходныя вытворчасці. Гэта гаворыць аб канкурэнтаздольнасці беларускай прадукцыі.

(Заканчэнне на 2-й стар.)

ЗВЯЗДА

Б Е Л А Р У С К А Я Г А З Е Т А

Родная газета на роднай мове

21 СТУДЗЕНЯ 2009 г.
СERAДА
№ 10
(26368)

Кошт 600 рублёў

ВЫДАЕЦЦА 3 9 ЖНІўНЯ 1917 Г.

КРЫЧАЎСКІ БЫК ПЕРАМОЖА КРЫЗІСНАГА ДРАКОНА

Працоўная раніца на цэнтральнай плошчы Крычэва. Непадалёк ад будынкаў раённай улады, дзе яшчэ радуе вока вялікая святочная ёлка, спыняецца аўтамабіль ярка-жоўтага колеру. З яго выходзіць мужчына, які паводле стылю адзення, лёгкага і цёплага, нагадвае амагара зімовага рыбалкі, але з яго рыхаў — не вулда, а бензапіла, разам з матылой і шувфлем.

Гэта сёння галоўныя сродкі працы крычэўскага скульптара-мастака Дзмітрыя Дабравольскага, які робіць вялікую лядовую кампазіцыю.

Шчы літаральна некалькі дзён, і майстар завяршыць галоўную зімовую славуцаў раённага цэнтру. Ідэя кампазіцыі ўзята з рэальнага жыцця: беларускі магучы бык-зубр змагаецца і перамагае трохгаловага дракона за амагара долара на пэзе. Разумець трэба так: сімвал гэтага 2009 года (у айчынай інтэрпрэтацыі) павінен атрымаць перамогу ў барацьбе з крызісам.

Прычым мастацкі прагноз Дзмітрыя Дабравольскага вельмі аптымістычны: дзве з трох галоў дракона ўжо скарыліся, застаўся толькі адна. А сама заморская пачвара настолькі страціла сілы і перастала быць страшнай, што з яе хваста для крычэўскай дзяцей стварылі лядовую горку.

— Бык перамагае крызіс, — тлумачыць крычэўскі скульптар. — На жыцці многіх з нас гэты крызіс адбыўся. І я таксама адчуў, што цэны пайшлі ўверх. Але трэба змагацца і жыць. Беларускі зубр абавязкова пераможа страшыдлу. Нашы крычэўскі рэцэпт такі: не апускаць рукі, а добра працаваць. І такім чынам мы пераможам крызіс. Я ўпэўнены на 100 %.

Дзмітрый Дабравольскі — вядомы чалавек на Крычэўшчыне. Ён робіць драўляныя скульптуры для ўпрыгажэння раённага цэнтру і аграгарадкаў. За савецкім часам працаваў у розных арганізацыях, дзе займаўся нагляднай агітацыяй — як угадвае сам, «ляліў бюст Леніна ў два аб'екты».

У новым жыцці стаў вольным мастаком і індывідуальным прадпрыемальнікам. Літаральна дзямі Дзмітрый Уладзіміравіч споўнілася 55 гадоў, і ў яго яшчэ багата творчых задумак.

Першая лядовая скульптура ў Крычэве з'явілася на пачатку 2007-га, аб'юльгана годам Маці. Тады каля дома Дабравольскага за два дні выраста кампазіцыя пад назвай «Дзіця і маці» — сімвал вечнасці: фігура жанчыны з дзіцем у кветцы лота. На жаль, не кожны год беларуская зима спрыяе майстрам лядовых скульптур. Але яркае сьлёта іх творы могуць доўгі час радаваць людзей.

Ужо цяпер крычэўцы актыўна фатаграфуюцца каля першай часткі новай і актуальнай лядовай кампазіцыі. На паўкруглай сцяне ўсталяваны: карта роднай Беларусі, дзве вясны, праваслаўны крыж і герб горада Крычэва. А на самой сцяне надпіс: «Мой край любіць, мой край дарагі». Як заўсёды, абавязкова на беларускі мове. Жонка скульптара Галіна, супрацоўніца бібліятэкі, лічыць захаванне роднай мовы абавязкам кожнага сапраўднага беларуса.

З матэрыялам для лядовых скульптур Дабравольскаму дапамагалі мясцовыя камунальныя службы. Тры грузавыя прычэпы лёду — усго каля 20 тон, а таксама і неабходны для працы чысты снег. Лёд на гарадскім возеры сьлёта таўшышчыне 25 сантыметраў, што болей за мінулыя гады.

— З лёдам прыема працаваць, — распавядае падчас працы майстар. — Калі ад дрэва нешта лішнее аддзяліць, то аднавіць немагчыма. А тут развэў снег з вады і заляліць. Так што лёд добра падаеца апрацоўцы, і скульптур

туры з яго атрымліваюцца прыгожыя. Не ва ўсіх ёсць магчымасць з'ездзіць у Куршэльцы Харбін, дзе робяцца лядовыя скульптуры для турыстаў. Але можна стварыць свае, якія прыносяць нашым людзям радасць і задаленне. Для мяне вялікае шчасце тварыць для іх. Прыгожыцы выратае свет — дзеля гэтага я і працую.

Майстар запрашае ў Крычэў у выхадня дні: ён абяцае, што ўся кампазіцыя «Бык перамагае крызіс» будзе гатова!

Дарочны, пра сюжэт свайго твора Дзмітрый Дабравольскі загадва расказаў у Крычэўскім райвыканкам, і кіраўніцтва ідэя прыйшлася даспадобы.

— З такімі прыгожымі і добрымі скульптурамі і наступствы крызісу будзе лягчэй пераадолець, — усміхаецца першы намеснік старшыні Крычэўскага райвыканкама Сяргей Марозаў. — Хоць такіх глабальных страшенняў, якімі нас пужалі, мы не адчулі. І спадзяёмся, што ўсё будзе добра.

Сяргей Марозаў расказаў, што завод гумавыя вырабы, спынены напярэдні Новага года 3-а праблем з закупа сыравіны, дзюкчы дзяржаўнай падтрымцы аднавіў працу. Усе бюджэтыя артыкулы, звязаныя з хварчаваннем, ля-

чэннем і забеспячэннем транспартам, спраўна фінансуюцца, запэўніў першы намеснік старшыні райвыканкама: у поўным аб'ёме захаваўся маршрутная транспартная сетка (штодня як мінімум два рейсы да цэнтру кожнай сельскай гаспадаркі), забеспячэна паздов дзясцяй у школы, падтрымліваецца належны тэмпературны рэжым ва ўсіх установах, у бюджэтыя сферы своечасова плаціцца заробак.

— Калі ўсё застаецца хоць бы на сённяшнім узроўні, будзе нармальна, — значаць Сяргей Марозаў. — Хоць рабіць прагнозы — справа нядзясцячая, а вось працаваць трэба. Калі кожны будзе працаваць без спасылак на крызіс, проста рабіць сваю справу на сваім працоўным месцы — будзе добры вынік. Што ж, па сюжэце скульптара бык ужо дзве драконавыя галавы перамог... Наш майстар — аптыміст, і яго твор будзе надаваць аптымізму ўсім крычэўцам!

— Я сапраўды бачу вялікі прасвет у канцы тунэля, — пацвярджае Дзмітрый Дабравольскі. — І мая першая парада людзям: не падаць духам. Усё жыццё бабудавана на пераадоленні перашкодаў, і мы разам адолеем і гэтую. Мы пераможам крызіс!

Ілона ІВАНОВА, г. Крычэў.

Павышаны цэны на прыродны газ

для юрыдычных асобаў і індывідуальных прадпрыемальнікаў

З 1 студзеня цэны на прыродны газ для гэтых спажыўцоў у доларавым эквіваленте павялічаны на 9,8 працента, паведамілі ў прэс-службе Мінэканомікі.

Адпаведна паставана прынятая міністэрствам 14 студзеня: цэна павялічана са 158,67 да 174,18 долара ЗША за 1 тысячу кубічных метраў бэз ПДВ. У Мінэканомікі патлумачылі, што неабходнасць пераглядзіць цэнаў на «блэкпіна» паліва для спажыўцоў рэспублікі ўзнікла ў сувязі з павелічэннем з 1 студзеня гэтага года цэны куплі прыроднага газу ў Расіі, а таксама змяненнем агульных эканамічных умоў гаспадарання. «Улічваючы, што аплата канчатковым спажыўцам за спажыты газ у студзені 2009 года будзе ажыццяўляцца ў лютым, цэны на газ, усталяваныя паставанам, прымяняюцца з 1 студзеня 2009 года», — падкрэслілі ў міністэрстве.

Ігар ГРЫШЫН.

ЗЯВІЛІ НА СВАЮ ГАЛАВУ

Ну і ну!

Жыхар Баранавічы з завулка Р. Люксембург заявіў у міліцыю, што з яго дома нехта выкраў 6 млн рублёў і тысячу долараў.

Аператывікі тут жа выехалі да пацярпелага. Муж і жонка заявілі, што нікога чужога ў хаце не было — толькі яны дзве дзясцяй.

Выслушавшы гаспадароў, міліцыянеры вырашылі самі папсухаць у хаце і... знайшлі 12 паялітровых бутляў са спіртам. Хто іх прыхвацаў, гаспадар не стаў тлумачыць.

Грошы таксама знайшліся — дзясці дасталі з-пад ложка. Хто іх туды засунуў, высветляць бацькі, а пакуль на іх склалі два адміністрацыйныя пратаколы. Адзін — за беспадстаўны выклік, а за гэта адміністрацыя штраф у памеры 15 базавых велічыняў. Другі ж — за захаваанне спірту (можа выплісць у 100 базавых). Грошы вялікія.

Сымон СВІТУНОВІЧ.

РОЗГАЛАС

АПОШНЯЯ ІНФАРМАЦЫЯ СУТАК

СНЕГАПАД НА ВАШЫ ДАХІ

У вёсцы Высокае Кармянскага раёна не вытрымаў сьлётных снегападаў дах трохкватэрнага дома, пабудаванага 22 гады таму. Раніцай прыкладна на 15 квадратных метраў дах пад цяжкім снегам абваліўся на стале. На дапамогу людзям прыйшла служба МНС, а таксама мясцовыя камунальнікі. Ніхто з шасці жыхароў дома не пацярпеў, але ўсе людзі пераселены да сваякоў да канчатковай ліквідацыі аварыі. Будзе створана камісія, якая удакладніць страты і крыніцы іх кампенсаванні.

У Рэчыцы ад абрушэння шыфернага даху пацярпеў гараж, пабудаваны ў 1949 годзе. Ён належыць Рэчыцкаму дзяржаўнаму раёнаму ліцэю, а ў момант аварыі ў памяшканні знаходзіўся аўтамабіль ВАЗ-2112 2006 года выпуску. Машина, якая з'яўляецца маёмасцю камунальнага ўзлепадрадкавальнага ўнітарнага прадпрыемства «Азімут-Р», пашкоджана пры дэфармацыі металічных канструкцый і сцяны, якая абрушылася на плошчы ў 12 квадратных метраў.

Ірына АСТАШКЕВІЧ.

ЯШЧЭ НЕ ЭПІДЭМІЯ, АЛЕ ШКОЛЫ ЎЖО ЗАЧЫНЯЮЦА НА КАРАНЦІ

Па інфармацыі Рэспубліканскага цэнтру гігіены, эпідэміялогіі і грамадскага здароўя, за апошні тыдзень з 12 па 18 студзеня ў кантрольных гарадах Беларусі было зарэгістравана каля 48 тысяч выпадкаў вострых рэспіратарных вірусных захворванняў і грыпу, што на 23,8 працента перавышае аналагічны паказчык за папярэдні тыдзень.

Па стане на 18 студзеня вучобны працэс быў спынены ў 9 школах: у Пінскім, Драгічынскім, Гомельскім і Навагрудскім раёнах на каранці зачыніліся па адной школе, у Шаркоўцкім — 3 школы і ў Пастаўскім раёне — 2 школы. Да таго ж працэпідэмічныя мерапрыемствы па прафілактыцы грыпу былі ўведзены на тэрыторыі Шаркоўцкага раёна.

Аднак, як запэўніваюць беларускія эпідэміялагі, казаць пра пачатак эпідэміі грыпу яшчэ заўчасна. Пераважная колькасць захворальных сталі ахвярамі не грыпу, а іншых прастудных захворванняў, якія традыцыйна ўладарцаў у гэты час. Між іншым, у Еўропе вірусы грыпу ўжо пачалі актывізавацца. Высокая ўзроўні захваральнасці на грып і ВРВІ назіраюцца ў Польшчы і Ірландыі.

Надзея НІКАЛАЕВА.

ПРЫТУЛІЛІСЯ ДА АКОННАГА ШКЛА... ДА СМЕРЦІ

Позна ўвечары ў панядзелак трагічнае здарэнне адбылося ў Лідзе, дзе па неасцярожнасці загінуў мужчына з жонкай.

Бяда здарылася ў інтэрнаце РУП «Завод-Оптыка». Тут каля аднаццаці гадзін ввечары з шостага паверха вышлі і загінулі 22-гадова падрабей адной з крам і 27-гадова непрацоўцы. Паводле папярэдняй інфармацыі, прычынай трагедыі стала тое, што яны прытуліліся да аконнага шкла, якое не вытрымала...

Ігар ГРЫШЫН.

Курсы замежных валют, устаноўленыя НБ РБ з 21.01.2009 г. (для бн разлікаў)		Курсы замежных валют для безвалютнага разліку		Падлічыцеся на часопіс «Гэтыя дзеньнікі» на 2009 год у разліку на самы выдатны ценне. Тэлефон роздзяр: 299-89-01.
1 долар ЗША	2 655,00	USD	33,4154	
1 еўра	3451,44	10 UAH	43,3331	ААТ «Асцэпін» Уладзімір Грышоў» УНП 100024047
1 латывійскі лат	4914,71	1000 BYR	12,5811	Ліцэнзія Мінкультуры № 0214/0172806
1 літоўскі лат	1 000,98	1000 BYR	12,5811	вяд. 03.05.2004 да 02.05.2009
1 чэшская крона	124,67	EUR	42,5674	
1 польскі злоты	798,45			
1 расійскі рубель	79,75			
1 украінская грыўня	339,49			

Мінский городской центр недвижимости

УП «Мінский городской центр недвижимости»

ИНФОРМИРУЕТ

В извещении о проведении 29 января 2009 года 82-го открытого аукциона на право заключения договора аренды (сроком на 5 лет) нежилых неиспользуемых помещений коммунальной собственности г. Минска (газета «Звязда» от 17 января 2009 г.) вносится следующее изменение:

В строке 105 (лот № 105) в четвертой графе (начальная цена, тыс. руб.) следует вместо «23860» — читать «240».

Телефон для справок 227 40 22.

УНП 190395853

У НЬЮ-ЁРКУ, МАСКВЕ І БРЭСЦЕ

Спажывец

Што можна купіць за 10 еўра?

Карэспандант радыёстанцыі Deutsche Welle прайшоў па крамах і іншых установах Нью-Ёрка з сумай, эквівалентнай 10 еўра, і прыкніў, што за гэты грошы можна купіць. Ініцыятыву калегі падхлілі карэспандант «Известий» у Маскве і супаставіў кошт тавараў і паслуг з маскоўскімі цэнамі. А ваш карэспандант захацеў параўнаць гэта з коштам прадукцыі ў самым заходнім горадзе былога Савецкага Саюза, а цяпер Рэспублікі Беларусь. Калегі пачыналі з «ежы дурхоўнай», не будзем адстапаць ад традыцыі. Так, у Нью-Ёрку за азначаную суму пакупнік прыгледзеў дзве кніжкі — зборнікі Джэка Лондана і О. Генры. У расійскай сталіцы кнігі называных аўтараў даражэйшыя. А ў нас, у трох кніжных крамах, якія я абвавіла, гэтых аўтараў не знайшоўся наогул. Затое на 36 тысяч рублёў можна купіць дзве-тры кніжкі беларускіх аўтараў, як класіку, так і сучасных.

Нямечкі журналіст пахваліўся, што за дзясцяць ён наведваў знакамты нью-ёркскі «Метрапалітан», запліць прыкладна столькі ж. Брэсцкая не самая дарагая, але і нятанная каверыя «Стары горад» прапаўнавае абеды таксама ад 30 тысяч.

Ну а калі трэба не толькі падысці? Амерыканскі калега купіў за 9 еўра паўтаралітровую бутэльку добрага італьянскага віна, у Маскве столькі ж каштуе напіву меншай бутэлька такога ж напую. У нас добрае віно таксама

запліць прыкладна столькі ж. Брэсцкая не самая дарагая, але і нятанная каверыя «Стары горад» прапаўнавае абеды таксама ад 30 тысяч.

Ну а калі трэба не толькі падысці? Амерыканскі калега купіў за 9 еўра паўтаралітровую бутэльку добрага італьянскага віна, у Маскве столькі ж каштуе напіву меншай бутэлька такога ж напую. У нас добрае віно таксама

Ну а апрацацца лепш за акіянам, у крайнім выпадку — у расійскай сталіцы. Фірмовы джынсы калега знайшоў у Нью-Ёрку за 10 еўра, у Маскве столькі каштуе турэцкія. У Брэсце прыстойныя джынсы, прывезеныя з Турцыі праз Хмяльніцкі, можна набыць за 80-90 тысяч, ну а фірмовы тавар менш чым за 100 долараў не знойдзеш.

Можна паірацізаваць, што ў многім запавет Мікіты Хрушчоў — дагнаць і перагнаць Амерыку — і мы выканалі. Вось толькі з зарплатай трэба падцягнуцца. Але калі на свае зарплатны мы набываем даражэйшыя джынсы і наогул удрамаваць надранна жыць, то невядома рывч, хто да каго павінен па вопыт ехаць.

Святлана ЯСКЕВІЧ.

Пётр — Першы!

У барацьбе шоу, таленту і фантазіі перамог вакал

У ноч з 19 на 20 студзеня, нарэшце, скончыліся шаманскія скокі вакол нацыянальнага беларускага адбору на «Еўрабачанне» — у выніку глядацкага галасавання з пяці фіналістаў быў абраны адзін пераможца.

Вонкавы бок, у сэнсе, уласна конкурсная выступленні і канцэрт з удзелам гасцей «ЕўраФэсту» — Ані Ларак, Дзмітрый Калдуна, Руслана Аляхна, Ксенія Сітнік і Аляксей Жыгаловіч — кожны асобна можа ўбачыць у прамой трансляцыі па тэлебачанні. Мы ж прапануем паглядзець на тое, як гэта было, знутры — з закуліснай часткі Палаца Спорту.

Паўгадзіны да пачатку. Варажба на...

У апошнія дні перад фінальным праект «ЕўраФэст» перажыў яшчэ адзін скандал: па інтэрнце пайшла гульня вывад «диплома пераможцы», у якой было пазначана імя Пятра Ефімава. Заўсёдыні форуму ўспрынялі гэта адначасна: усё вырашана, нас зноў падманулі, замест інфармацыі або правакацыя, фотамантаж і ніякіх удзелаў? Гэта чыясці буйная фантазія спра

Кіраўнік урада прагназуе зніжэнне цэнаў

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Сёння ўрад ставіць перад прадпрыемствамі задачу — не сыходзіць з заваяваных знешніх рынкаў, прадаваць прадукцыю і атрымліваць валюту, адкрываць вытворчасці ў іншых краінах.

Я днёмі атрымаў прапанову ад свайго калегі з Сірыі стварыць там аўтамабільны завод. — паведаміў Сяргей Сідорскі. — Аналагічны праекты ёсць у Венесуэле і на Кубе.

Што датычыцца сацыяльных пытанняў, то прэм’ер запэўніў: бюджэт збалансаваны такім чынам, каб усе сацыяльныя праграмы атрымалі фінансаванне ў поўным аб’ёме. У першую чаргу размова ідзе пра праграмы «Дзеці Беларусі», падтрымку маляўніцтва і дзяцінства, сацыяльнай рэабілітацыі, будаўніцтва сацыяльных аб’ектаў і пенсійнага забеспячэння.

— Што датычыцца пенсійнай рэформы, то сістэмна ва ўрадзе гэта пытанне не вывучалася, — абверг пагалоскі Сідорскі. — Мы ні разгледзілі павелічэнне не пенсійнага ўзросту, а пенсій у сувязі з ростам заробку ў краіне.

Кіраўнік урада яшчэ раз распавёў пра дэвальвацыю беларускага рубля як імкненне падтрымаць беларускіх экспарцёраў. «Мы кампенсавалі страты рэальнымі крокамі ўрада», — заявіў прэм’ер і нагадаў аб энжынінг падаткаў для людзей — 12 % (нават у Расіі болей — 13 %), для прадпрыемстваў — у працоўных калектывах застанецца амаль 2 трыльёны беларускіх рублёў, для сярэдніх і малой эканомікі — падатак на імпортныя тавары стаў меншым.

— Мы абсалютна ўпэўненыя ў тым, што сітуацый сёння можна кіраваць, яна стабільная, і мы ва ўрадзе робім усё, каб сацыяльна-эканамічная сітуацыя ў краіне была на ўзроўні, — падвёў вынік Сяргей Сідорскі.

Рост цэнаў на тавары — гэта праблема, якая цікавіць усіх беларусаў. Што ж, ва ўмовах дэвальвацыі павелічэнне цэнаў — натуральная справа. Аднак швэдыя пазіцыя кіраўніка беларускага ўрада: цэны павінны ўлічваць не толькі дэвальвацыю, але і аджватна рэагавань на змены на знешніх рынках.

— А на знешніх рынках зніжэнне цэнаў на сыравіну і энэрганоасьбіты адбылося ў разі: ад нафты, якая ўсыма галава, да чорных і калюрых металаў, — значыць прэм’ер-міністр. — Цяпер вытворцы тавараў дарабіваюць апошняя дакрызісныя рэсурсы, і потым канечны прадукт павінен патанчце. Таму ў бліжэйшай перспектыве цэны павінны памешчыцца, вярнуцца на свае месцы.

Сяргей Сідорскі даў дурочнікі правярэць рынкі — ад Камаароўскага да рынку ў рэгіёнах, а таксама прадпрыемствы гандлю і грамадскага харчавання: «Мы павінны зрабіць усё, каб цэны там былі абгрунтаванымі». Вынікі працы па стрымліванні цэнаў будуць падаведзены ў студзені: захадзі магучь быць расшучымі і жорсткімі, аж да пазбавлення ліцэнзій. Кіраўнік урада настроены не дапусціць гульніў з цэнамі.

Ён нагадаў, што ад пачатку гэтага года ўрад меркаваў адісы ад рэгулявання цэнаў і пакінуў пад увагай толькі кошык сацыяльных тавараў. Аднак пакуль так зрабіць не атрымліваецца.

Сяргей Сідорскі распавёў, што, напрыклад, аб’ўлены адзіны адкрыты конкурс на пастаўкі рыбы. Там вылучаны толькі тры галоўныя крытэрыі: мінімальнаа цана, добрая якасьць, патрэбнаа аб’ёмы. У выніку ўжо з’явілася паўсотні новых пастаўшчыкоў, якія гатовыя працаваць ў Беларусі. І такі захад ў недаледкай перспектыве павінен памешчыць цэны на рыбу ў Беларусі. Таму эканамічныя рынагі будуць пра-ранейшаму спалучацца з адміністрацыйнымі, каб бліжэйшым часам спыніць рост цэнаў ў краіне.

Ілона ІВАНОВА.

Прадпрымальнікі пагутарылі за круглым сталом пра бізнэс у рэгіёнах

Мерапрыемствае адбылося ўчора на базе Інкубатора малога прадпрымальніцтва ЗАТ «МАПЗАО» было арганізавана Саветам на развіцці прадпрымальніцтва ў Беларусі, Бізнэс-саюзам прадпрымальнікаў і наймальнікаў імя Куняўскага, а таксама з удзелам Міністэрства эканомікі і Праграмы развіцця ААН ў Беларусі.

— Малое прадпрымальніцтва перастала разглядацца як часоваа з’ява пасля перадачы, а стала фактарам эканамічнаа росту, — адзначыла **Ташча на БЫКВАВА**, **галоўны консултант праекта Савета па развіцці прадпрымальніцтва і Праграммы развіцця ААН ў Рэспубліцы Беларусь**. — Прынятыя за апошняа 2 гады дакументы пра маёмаснае забеспячэнне і падаткаабкладанне, а таксама нядаўні крок па ўдасканаленні працэдур рэгістрацыі з’дзіліся б нам нязбытнымі марамі якія 4-5 гадоў таму, а сёння гэта рэальнасць, і прычым не апошняа крокі.

Асноўнай праблемай рэалізацыі праграмы развіцця вёскі **Ганна АНДРЬЕВІЧ, дырэктар Бізнэс-саюза прадпрымальнікаў і наймальнікаў імя Куняўскага**, лічыць недастатковае супрацоўніцтва насельніцтва, гаспадарчых і грамадскіх арганізацый, органаў мясцовага і рэспубліканскага кіравання.

— Сёння мы бачым, — адзначае спецыяліст, — што ў гэтым механізме нешта прабукосовае. Напрыклад, у праграме напісана, што трэба забяспечыць у кожнай вобласці 100-150 высокатэхналагічных фермерскіх гаспадарак. Сёлета, напрыклад, у нас з 73 паводле задання створана толькі 42. Калі казаць пра ўсю фермерскую гаспадарку з 1989 года, то з большай якасці тысяч фермерскіх гаспадарак, створаных за гэты перыяд, сёння працягваюць дзейнічаць толькі

Зварот у карпункт

У НАШАЙ ВЁСЦЫ ВАДЫ НЯМА

У **віцебскі карпункт «Звязды» звярнуўся па дапамогу жыхар вёскі Прысушня Віцебскага раёна Мікалай Ціханавіч Бондар, які паскардзіўся, што ў іх вёсцы няма вады. І гэта на гэты Вадохоршыча! Менавіта ў сьвята дзень ён звярнуўся ў карпункт.**

— Раней ваду нам падаваў фермер Краснік, — распавядае чытач. — Не было праблем. А цяпер, калі разшэем райвыканкама водазабеспячэнне перададзена на баланс мясцовай ЖГК, няма ўжо другі менавітца вады ў водаправодзе. Бяром ваду ў крыніцы. Мы з жонкай жыём у катоджы на завулку Дружбы, 5, разлічаным на дзве сям’і.

Усяго ў нас у вёсцы каля дзесяці такіх катоджы. Я — «чарнобылец», інвалід. Жонка таксама інвалід. У «Звязду» звярнуўся, бо ведаду, што газета рэальна можа дапамагчы. У свой час, напрыклад, калі жыў у іншай вобласці, звярнуўся з праблемай у «Чырвоную змену». І праз некалькі месяцаў клуб у нашай вёсцы пабудавалі, які кажуць, з нуля. Мо дапаможаце цяпер і з водазабеспячэннем? Па каментарый я спачатку

Па каментарый я спачатку

4 мільёны долараў за ўчастак

Супрацоўнікі міліцыі ў Мінску затрымалі групу асобаў, якія падазраюцца ў вымагальніцтве хабару ў 4 млн долараў. Сярод іх былі жыхары беларускай сталіцы і іншаземцы. Аб гэтым паведаміў начальнік ГУУС Мінска Леанід Фармагей падчас прэс-канферэнцыі.

Згодна з папярэдняй інфармацыяй, хабар павінны былі даць за вырашэнне пытання аб вызваленні ўчастка для будаўніцтва ў цэнтры Мінска.

Л. Фармагей таксама паведаміў, што ў 2008 годзе супрацоўнікі мінскай міліцыі выявілі 135 фактаў хабараў на суму 5 млн долараў. Пры гэтым 30 працэнтаў складалі хабары ад 1000 да 5000 долараў.

Свая справа

трохі болей за 2 тысячы. На жаль, гэтая статыстыка не вельмі радасная. Хоць ёсць і стаючыя прыклады: калі ідэяй развіцця сельскіх тэрыторый апанаваны не толькі асобныя прадпрымальнікі, але і прадстаўнікі мясцовых уладаў.

Валентын ЦЯТКОЎ, начальнік упраўлення прадпрымальніцтва Камітэта эканомікі Віцебскага аблвыканкама, закрануў праблему створаных цэнтраў падтрымкі прадпрымальніцтва. Па-першае, лічыць Валентын Мікалаевіч, гэтыя цэнтры не маюць права аказваць юрыдычныя паслугі, што вельмі запатрабавана прадпрымальнікамі-пачаткоўцамі. Па-другое, ільготы на арэнду паямышка на для цэнтраў дзейнічаюць толькі дзве першыя гады, што недастаткова, бо цэнтры ў асноўным аказваюць бесплатныя паслугі і ўсё роўна фінансуюцца дзяржавай. І нарэшце, Валентын Цяткоў паскардзіўся на недаход кваліфікаваных бухгалтараў у прадпрымальніках, з-за чаго шмат хто з іх проста вымушаны з’ортваць сваю справу пры накланенні штрафных санкцый з боку кантралюючых органаў за няправільны бухулік.

Дырэктар Дэпартамента па прадпрымальніцтве Мінэканомікі Аляксандр ЛІХАЧЭўСКІ распавёў, што сёння, па звестках статыстычнага справаздачнасці, каля 50 % ад агульнага аб’ёму прадпрыемстваў сканцэнтраваны ў сталіцы, каля 10 % ў Мінскай вобласці і каля 7-8 % у астатніх абласцях.

— Хацелася б, каб 30 % было ў сталіцы, а 70 % — у рэгіёнах. Тады і сапрадымы мы адчужым актывізацыю развіцця бізнэсу ў вёсцы і ў малых і сярэдніх гарадах.

Павел БЕРАСНЕЎ.

звярнуўся ў аддзел Віцебскага райвыканкама, які куріруе сектар жылёва-камунальнай гаспадаркі. Там растлумачылі, што праблема з вадой звязаная з перадачай сеткі водазабеспячэння ад прадпрыемства «Краснік» (фермерскага гаспадарка) — сістэме раённай камунальнай гаспадаркі. Сетка вельмі старая, таму давлялося рабыць некалькі рамонтаў.

Мне таксама паралілі звярнуцца па каментарый да начальніка «Віт-райкамгаса» Дзяніса Цыганкова. Ён распавёў, што маладая арганізацыя, якую ён узначальвае, нават ваду ў катоджы на баланс сістэмы водазабеспячэння ў вёсцы Прысушня фактычна за свай кошт зрабіла ўсё неабходнае, каб яна ў далейшым функцыянавала нармальна. Лівідаваны два праевы на сетцы, якія вельмі даўно эксплуатуецца. Адлаведна знаходзіцца ў дрэнным стане.

— Ваду мы падалі ўжо, але не ўсюды. Трэба было водаправод і далей прывесці ў парадак, — тлумачыць Дзяніс Цыганкоў. — Вядома ж, на хуткасі выканання работ адлюстроўваецца і тое, што

Парламенцкі дзённік ДЫЯЛОГ З ЕЎРАСАЮЗАМ... ПРАЗ ДВУХБАКОВЫЯ АДНОСІНЫ

Парламенцкая дэлегацыя Фінляндыі наведала абедзее палаты Нацыянальнага сходу Беларусі

Пачаў сустрэчы з дэлегацыяй, якую ўзначаліў **старшыня Вярхоўнага камітэта Парламента Фінляндскай Рэспублікі Эрккі ТУО-МІОИА, спікер верхняй палаты беларускага парламента Барыс БАТУРА** падкрэсліў: «Пашырэнне супрацоўніцтва з еўрапейскімі краінамі, усталеванне міжпарламенцкіх сувязяў, уступленне ў Савет Еўропы — прыярэтыя кірункі міжнароднай палітыкі нашай краіны».

На думку спадара Батуры, у цяперашні час «стварылася ўнікальная сітуацыя для аднаўлення ў поўным аб’ёме ўзаемаадносіннаў з Еўрапейскім Саюзам», і такой магчымасцю неабходна скарыстацца. Спікер адзначыў зацікаўленасць беларускага боку ў рабоце па ініцыятыве Усходняга партнёрства, рэалізацыі праектаў з прыцягненнем фінансавання Еўрапейскага інвестыцыйнага банка, Еўрапейскага банка рэканструкцыі і развіцця. Аднак пры гэтым нагадаў: «Мы не ставім перад сабой мэтаў стаць членам ці кандыдатам у члены Еўрапейскага саюза. Мы зацікаўлены проста ў напуўненні такога ўзаемадзейння». Палітык дадаў, што беларускі бок вітаў бы аднаўленне супрацоўніцтва з Еўрапейскім парламентам. Паводле яго меркавання, тыя галі, калі супрацоўніцтва было ускладнена, не пайду на карысць ні Еўрапейскаму саюзу, ні нашай краіне. «Мы ўдзячныя Фінляндыі за прагматычны падыход у развіцці двухбаковых адносіннаў, надлажэння сувязяў з Еўрасаюзам», — рэзюмаваў спікер.

Спадар Туоміойа ў сваю чаргу адзначыў: «Мы ўважліва сачылі за развіццём беларуска-еўрапейскага ўзаемаадносіннаў, і рады адзначыць, што ў кастрычніку мы таксама выступілі за адмену шэрагу санкцый у дачыненні да Рэспублікі Беларусь. Той факт, што мы змаглі прыняць такое рашэнне, сведчыць пра тое, што мы назіралі рэальны прагрэс ў Рэспубліцы Беларусь». Пры гэтым палітык нагадаў, што рашэнне прынята тэрмінам на шэсць месяцаў, а пасля можа быць перагледзана. Аднак ён выказаў спадзеянне, што ў рамках перамоў беларускіх і фінскіх парламентарыяў апошняа змо-

Старшыня Задуброўскага сельскага выканкама Віцебскага раёна Сяргей Макуха растлумачыў, што сістэма водазабеспячэння ў Прысушчэ перададзена на баланс ЖГК раёна толькі ў сярэдзіне кастрычніка мінулага года. У фермерскай гаспадарцы няма ні экскаватара, ні іншай спецыяльнай тэхнікі, каб аператыўна вырашыць пытанні з водазабеспячэннем. Таму сельскі выканкам і выйшаў на раённы ўзровень з просьбай хутчэй узяць пад «сваё крыло» высковы водаправод. Адаведна з Указам Прэзідэнта так робіцца паўсюдна. У сельскім выканкаме ў курсе праблем выскоўцаў і таксама шчыра хочучь, каб хутчэй яны вырашыліся. Дарчы, там мне растлумачылі, што Прысушня «харчуецца» вадой ад воданепарнай вёжы, якая знаходзіцца за кіламетр ад вёскі і разлічаная ад абслугоўвання жывёлагадоўчага комплексу. Ёсць надзея на тое, што новы гаспадар сеткі — камунальная структура «запусціць» талку ж вежу, што ёсць у самой вёсцы, але яка фактычна і не дзейнічала ніколі.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

п’ятынаў выбарчага кандадатаў, іншыя аспекты дзейнасці БДПЧ (Бюро па дэмакратычных інстытутах і правах чалавека АБСЕ) і нашых дзеянняў па ўсім комплексе пытанняў, якія трапляюць ў «траці кошык».

У ніжняй палаче беларускага парламента прайшла сустрэча **Валерыя ІВАНОВА, намесніка старшыні Палаты прадстаўнікоў**, з парламенцкай дэлегацыяй Фінляндыі. Віцэ-спікер падкрэсліў: «Да Рэспублікі Беларусь у рамках развіцця ўзаемавыгадных адносіннаў з Еўропай у цэлым вельмі важная пабудова двухбаковых дыялогаў з іншымі еўрапейскімі дзяржавамі, у прыватнасці, з Фінляндскай Рэспублікай». На думку палітыка, кантактаў паміж краінамі дэмакратычнага накіраваньня магчымасцю для далейшай актывізацыі двухбаковых адносіннаў у розных сферах дзейнасці.

«Беларускі бок зацікаўлены ў прыцягненні інвестыцый з Фінляндыі, развіцці прамысловай каперачыі», — адзначыў спадар Іванов. Паводле інфармацыі віцэ-спікера, на тэрыторыі Беларусі дзейнічае 12 прадпрыемстваў з удзелам фінскага капіталу. Найбольш перспектыўнымі кірункамі двухбаковага супрацоўніцтва ён назваў энэргетыку, энэргазаберажэнне, дзявалаперапрацоўку, вытворчасць біявалянаў, вывучэнне і прымяненне Беларускае вопыту Фінляндыі ў малой энэргетыцы. Разам з тым беларускі бок выказавае шкадванне ў сувязі з недастатковым узроўнем развіцця міжпарламенцкага супрацоўніцтва Беларусі і Фінляндыі. «Думаю, ў далейшым гэта становіцца неабходна на працягу года», — кажа Валерыі Іванову. — На мой погляд, важную ролю ў супрацоўніцтве паміж краінамі можа адыграць ўзаемадзейненне парламентарыяў на ўзроўні рабочых груп». У гэтай сувязі беларускі бок прапонуе разгледзець ініцыятыву аб стварэнні такіх груп.

Ала МАЧАЛАВА.

Міністэрства інфармацыі Рэспублікі Беларусь вызвае глыбокае спачуванне дырэктару—галоўнаму рэдактару адкрытага акцыянернага таварыства «Народная газета» Андрывічу Уладзіміру Уладзіміравічу ў сувязі з напатакчыым яго вялікім горам — смерцю БРАТА АЛККСАНДРА.

Абзац

■ Сёння споўнілася 85 гадоў з дня нараджэння Фёдара Апанасавіча Бачылы — удзельніка партызанскага руху ў Беларусі ў гады Вялікай Айчыннай вайны, журналіста, заслужанага работніка культуры Беларусі. Быў камандзірам дыверсійнай групы ў партызанскім атрадзе. З 1949 года працаваў у рэдакцыі газеты «Чырвоная змена». Аўтар кнігі «Застаюся жыць». Памерў ў 1992 г.

■ У Мінску з 2009 года так званыя «хрушчюкі» ў ходзе капітальнага рамонту пачнуць дабудваваць мансарднымі паверхамі. Гэта будзе зроблена за кошт сродкаў на капрамонт. Уладальнікамі такога жылля могуць стаць, у першую чаргу, грамадзяне, якія жыюць у гэтым доме і стацьца на чарзе для паляпшэння жыллёвых умоў, частка кватэр будзе аддадзена работнікам жыллёвых службаў. Усёго да 2015 года запланавана дабудваць мансарды амаль 255 «хрушчовак». Для надбудоввання неабходна атрыманне згоды на гэта больш як паловы Уласнікаў і тэхнічнае заключэнне аб стане будаўнічых канструкцый. Сёння ў Мінску каля 2,5 тыс. пачынаўхрушчокаў.

■ У СВК «Плешчыцы» Пінскага раёна нехта выбраў акумулятарную батарэю коштам больш за паўмільёна рублёў. Пра гэта ў міліцыю паведаміў старшыня сельгаскаператыва. Аператыўнікі знайшлі зладзейца. Акумулятар сцягнулі двое вучняў сярэдняй школы. Малодшы ўжо быў асуджаны за крадзеж.

■ Незаконны гандалё лекамі пагражае ўсім краінам свету, вытворчасць падробных лекаў стала вельмі прыбытковым нелегальным бізнэсам. Згодна з прагнозамі аднаго з медыцынскіх цэнтраў ЗША, да 2010 года даходы ад продажу фальшывых лекаў дасягнуць \$75 млрд у год, у параўнанні з 2005 годам яны практычна падоўцаца. Прычым падрабляюцца як дарагія, так і танныя лекі, падкрэслівае ВОЗ.

Поўны абзац

■ Улады Сімферопаля пераканалі бізнэсменаў, што турма — іх агульны дом. Прадпрыемствы і прадпрымальнікі горада дапамогуць у аднаўленні гарадскога следчага ізалятара, які пацярпеў ад пажару. Большасць прадпрыемстваў і некаторыя прадпрымальнікі адгукнуліся на заклік гарадскіх уладаў. Бізнэсманы прранавалі пагаралы ўстанове мэбля, будаматэрыялы, бытавую тэхніку — тое, чым гандлявалі. Астатнія сцікнулі грашыма. Плошча пажару, што адбыўся 10 студзеня г.г., больш за 100 кв. м, а сума страты — звыш 119 тыс. граўляў.

■ У лесе каля Берна выяўлена жыхарка Германіі, якую на працягу 12 гадоў лічылі зніклай без вестак. Швейцарскія паліцыі пра яе паведамілі трынаццаці гадына. Жанчына аказалася 52-гадовай жыхаркай Германіі, яна знікла з вёскі пад Пятсдамам. Паліцыя яна паведаліма, што не хоча падтрымліваць ніякіх сувязяў са сваёй сям’яй. Нагледзячы на тое, што жанчына жыла ва ўкрыцці з кавалька брытанца, а з рочаў у яе быў толькі парасон, яна не зрабіла на паліцэйскіх уражання фізічна нездаровага чалавека. Яна дакладна адказала на ўсе пытанні, хоць і значычала, што «павіна выканаць місію». Пакуль яе паклінулі ва ўкрыцці, аднак улады камуны, якой належыць лес, заявілі, што ўжошчэ месца, куды перасяліць жанчыну, якая расшуча адмаўляецца вярнуцца да сваёй радні.

■ Гарадская адміністрацыя Маямі (ЗША) не можа адшчукаць уладальніка тысяч пар абутку, якім засыпана адна з самых загрузчаных аўтастрадаў. Самы разнастайны абутак заваліў хуткаснае аўтастрадаў і спыніў рух па ёй. Слядоў аварыі на месцы не выяўлена. Адукуль узяўся абутак усіх мадэляў і памераў, нікто не ведае. Хутчэй за ўсё, павятавы крызіс перавытварэнасці. Улады шукаюць дабрачынныя фонды, якія б згадзіліся ўзяць абутак, бо апраўляць яго на залку нікто не хоча. Пакуль жа дарогу расчысіці бульдозерам, згарнуўшы рэчы да агароджы.

Паводле паведамленняў карэспандэнтаў «Звязды» і інфармагенцтваў.

УРОН АЦЭНЬВАЕЦЦА Ў МІЛЬЯРДЫ

Пракуратурай Гродзенскай вобласці па матэрыялах упраўлення па барацьбе з карупцыяй і эканамічнымі злачынствамі **УУС** убуджана крмінальная справа ў дачыненні да адказнай асобы **РУВП «Гранітэкс»**.

54-гадовы мужчына раней працаваў на гэтым жа прадпрыемстве, але на больш адказнай пасадзе: у той час, а менавіта з сакавіка 2004 па красавік 2008 года, як мяркуюцца, ён перавысіў свае службовыя паўнамоцтвы. У выніку сваіх дзеянняў падарозны наёс службы ацэньваецца ў 14 мільярдаў 700 мільёнаў рублёў.

Ігар ГРЫШЫН.

БРАТЫ — АХВЯРЫ ДТЗ

Тыдзень пасля дарожна-транспартнага здарэння медыкі змагаліся за жыццё двух братоў, якіх, на жаль, выратаваць не ўдалося.

ДТЗ было зафіксавана 13 студзеня на дарозе паблізу вёскі Сянонае, што ў Жлобінскім раёне. Тут каля паловы на п’ятуе вечара 50-гадоваы грамадзянін Арменія, які мае пасведчанне на права жыхарства ў нашай краіне, кіруеўчы аўтамабілем «Волга», выехаў на сустрэчную палосу руху і сутыкнуўся з мікрааўтобусам «Фольксваген». Кіроўца «Волгі», дарчы, сеў за руль машыны, не маючы вадзіцельскага пасведчання. У выніку сутыкнення апошняа, а таксама яго пасажы — 36-гадовы брат, які срыхнуў у гоцы з Арменія, — атрымалі цялесныя пашкоджанні і былі дастаўлены ў бальніцу..

Ігар ГРЫШЫН.

ДАМОВІЛІСЯ ЗА ХАБАР?..

Вядучы спецыяліст аддзела камплектацыі аднаго з гомельскіх прадпрыемстваў падазраецца ў атрыманні хабару.

62-гадовага гаемлянина днём у ходзе аператыўна-пошукавых мерапрыемстваў затрымалі супрацоўнікі Галоўнага ўпраўлення па барацьбе з арганізаванай злачыннасцю МУС. Як мяркуюцца, падарозны атрымаў ад дырэктара адной з фірмы 800 долараў ЗША: за гэты грошы спецыяліст браўся астаўнае вырашыць пытанне аб заключэнні дагавора на набывццё абсталявання па завяшчаным кошыце.

Дамітрый СТАНКОВІЧ.

Утэрнянны прадставіцельствам № 3 по г. Мінску Белгосстраха **бланк страховаго полиса** добровольного страхования от несчастных случаев и болезней на время поездки за границу, **серии БЛ № 623234 считать недействительным.**

Утэрнянны филиал Белгосстраха по г. Мінску **бланк строгой отчетности-квитанции** о приеме наличных денежных средств (страховых взносов) **форма 1 СУ серии ГС № 8499791 считать недействительным.**

КУП «Минский областной центр учета недвижимости» ПРОВОДИТ ОТКРЫТЫЙ АУКЦИОН

по продаже обращенного в доход государства здания прирельсового склада (общ. пл. 424,3 кв.м.), расположенного: г. Борисов, ул. 30 лет ВЛКСМ, 36. Нач. цена снижена на 20 % — 82 567 100 бел. руб. Подробное извещение опубликовано в газете «Звязда» от 29.09.2007 г. Аукцион состоится **11.02.2009 г.** в 15.00 по адресу: г. Борисов, ул. Чапаева, 6, к. 215. Заявления на участие и необходимые документы принимаются по **10.02.2009 г.** до 17.00 по адресу: г. Минск, ул. Чкалова, 5, к. 326.

Контактные телефоны: (8017) 2246134, (80177) 739327. Сайт в интернете: www.rlt.by

КУП «Минский областной центр учета недвижимости», УНП 690324015

КУП «Минский областной центр учета недвижимости» ПРОВОДИТ ОТКРЫТЫЙ АУКЦИОН

по продаже обращенного в доход государства гаража № 60 (пн. 25 кв.м) с подвалом (пл. 10 кв.м) в ГК «Днепровец» в г. Борисове. Начальная цена снижена на 10 % — 8 321 940 бел. руб. Подробное извещение опубликовано в газете «Звязда» от 12.07.2008 г. Аукцион состоится **11.02.2009 г.** в 15.00 по адресу: г. Борисов, ул. Чапаева, 6, к. 215. Заявления на участие и необходимые документы принимаются по **10.02.2009 г.** до 17.00 по адресу: г. Минск, ул. Чкалова, 5, к. 326.

Контактные телефоны: (8017) 2246134, (80177) 739327. Сайт в интернете: www.rlt.by

КУП «Минский областной центр учета недвижимости», УНП 690324015

МЕСТНОЕ САМОУПРАВЛЕНИЕ

ГАЗЕТА ДЛЯ ВЫБАРШЧЫКАЎ
І ДЭПУТАТАЎ
МЯСЦОВЫХ САВЕТАЎ

21 студзеня
2009 г.
№ 2 (154)

ПАСЛЯ ВЫСТУПЛЕННЯ «МС»

БУДУЦЬ КАМП'ЮТАРЫ. БУДЗЕ ІНТЭРНЭТ

У нумары ад 26 лістапада мінулага года быў змешчаны артыкул «Навошта пажылому інтэрнэт?», дзе гаворка ішла аб створанні пры тэрытарыяльным цэнтры сацыяльнага абслугоўвання насельніцтва Фрунзенскага раёна горада Мінска камп'ютарных курсаў для пенсіянераў. У прыватнасці адзначалася, што вельмі слушная і выдатная ідэя — дапамагчы састарэлым людзям асвоіць асновы камп'ютарнай граматы — пакуль што рэалізуюцца на даволі прымітыўным узроўні. Машыны для правядзення заняткаў не хапае, а тыя, што ёсць, даўно маральна і тэхнічна састарэлі, няма доступу ў інтэрнэт — прытым, што попыт на камп'ютарны «лікбез» велізарны. Работнікі цэнтры перакананы, што пры палепшэнні матэрыяльна-тэхнічнага забеспячэння і падключэння да інтэрнэту курсы могуць быць цалкам пераведзены на гасразлік.

Днямі ў рэдакцыю прыйшоў пісьмовае рэагаванне з адміністрацыі Фрунзенскага раёна, дзе падавалася, што «...у Фрунзенскім раёне работы з пенсіянерамі надаецца пільная ўвага — як у рамках рэалізацыі Комплекснай праграмы па ўдасканаленні сацыяльнай работы з адзінокамі грамадзянамі ў Рэспубліцы Беларусь да 2010 года, так і ў здзяйсненні дзяржаўнай сацыяльнай палітыкі ў цэлым. У ДУ «Тэрытарыяльны цэнтр сацыяльнага абслугоўвання насельніцтва Фрунзенскага раёна г. Мінска» (далей ТЦСАН) на 1 студзеня 2009 года працуе 12 клубаў, гуртоў, груп па інтарэсах для людзей сталага ўзросту. Найбольш папулярна і запатрабавана карыстаецца група па навучанні асновам камп'ютарнай граматы для пенсіянераў «Карыстальнік-пачатковец».

Варта адзначыць, што гэты кірунак у рабоце цэнтры з'яўляецца новым, інавацыйным і быў створаны ў нашым цэнтры першым у рэспубліцы і па нашай

МЭР ПАДЗЯЛІЎСЯ ПЛАНАМІ...

На сесіі Гродзенскага гарадскога Савета дэпутатаў Барыс Казялюк выказвае ад абавязку яго старшын і зацверджаны мэрэм абласнога цэнтры.

Асноўным прыярытэтам у рабоце новай кіраванай гарадской выканаўчай улады лічыцца эканоміка, захаванне і развіццё вытворчасці, рабочых месцаў. Менавіта ад гэтага перш за ўсё і залежыць фінансавая база для ажыццяўлення шэрагу заданняў па стварэнні больш магутных умоў жыццяздзяйснення горада — развіццё інфраструктуры новых мікрараёнаў, добраўпарадкаванне і рэканструкцыя, будаўніцтва спартыўных аб'ектаў, вывад транспарту з цэнтры за кошт аб'язных дарог...

Барыс ПРАКОПЧЫК.

ДА ЗЯМЛІ — З ЛЮБОЎЮ

ПРА ЦЕЛАГРЭЙКІ

Я — селянін, таму адразу папярэджу: усё ніжэйсказанае з'яўляецца маім суб'ектыўным меркаваннем, і яно, безумоўна, прадзюжанае, бо я — бок зацікаўлены.

Задойга да крызісу кіраўніцтва нашай дзяржавы заявіла аб неабходнасці інавацыйнага шляху развіцця эканомікі. У сувязі з апошнімі падзеямі ў свеце неабходнасць гэтага шляху ўзрастае. Нестандартныя рашэнні патрэбны, безумоўна, і ў сельскай гаспадарцы. Аднак інавацыі — гэта не толькі інтэлект. Гэта яшчэ і ініцыятыва, і творчы падыход, і здольнасць рызыкаваць. Не хачу нікога пакрыўдзіць, але ў масавай свядомасці ініцыятыва і творчасць мала асацыююцца з калгасамі. Таксама, як і здольнасць рызыкаваць больш прымальна для малага бізнесу, чым для буйных прадпрыемстваў, ад таго сацыяльнага характару, ад аб'ектыўнага прычынамі. Аднак, менавіта ўкраенню інфармацыйнай тэхналогіі ў рабоце цэнтры надавалася і надаецца найбольша ўвага. У тэрмін квітня 2008 года ў ТЦСАН была праведзена лакальная сець. Яе падключэнне плануецца ў першым квартале 2009 года. Таксама ў 2009 годзе ТЦСАН будзе шукаць магчымасць для забеспячэння доступу да Інтэрнэту, які будзе адпавядаць сучасным патрабаванням. Пералічаны вышэй меры прыемны будучы рэалізаваныя на працягу 2009 года.

Ініцыятыва. У працэсе ажыццяўлення дзейнасці ў гэтым кірунку ўзнікаюць складаныя тэхнічныя характары, абумоўленыя аб'ектыўнымі прычынамі. Аднак, менавіта ўкраенню інфармацыйнай тэхналогіі ў рабоце цэнтры надавалася і надаецца найбольша ўвага. У тэрмін квітня 2008 года ў ТЦСАН была праведзена лакальная сець. Яе падключэнне плануецца ў першым квартале 2009 года. Таксама ў 2009 годзе ТЦСАН будзе шукаць магчымасць для забеспячэння доступу да Інтэрнэту, які будзе адпавядаць сучасным патрабаванням. Пералічаны вышэй меры прыемны будучы рэалізаваныя на працягу 2009 года.

Ініцыятыва. У працэсе ажыццяўлення дзейнасці ў гэтым кірунку ўзнікаюць складаныя тэхнічныя характары, абумоўленыя аб'ектыўнымі прычынамі. Аднак, менавіта ўкраенню інфармацыйнай тэхналогіі ў рабоце цэнтры надавалася і надаецца найбольша ўвага. У тэрмін квітня 2008 года ў ТЦСАН была праведзена лакальная сець. Яе падключэнне плануецца ў першым квартале 2009 года. Таксама ў 2009 годзе ТЦСАН будзе шукаць магчымасць для забеспячэння доступу да Інтэрнэту, які будзе адпавядаць сучасным патрабаванням. Пералічаны вышэй меры прыемны будучы рэалізаваныя на працягу 2009 года.

Ініцыятыва. У працэсе ажыццяўлення дзейнасці ў гэтым кірунку ўзнікаюць складаныя тэхнічныя характары, абумоўленыя аб'ектыўнымі прычынамі. Аднак, менавіта ўкраенню інфармацыйнай тэхналогіі ў рабоце цэнтры надавалася і надаецца найбольша ўвага. У тэрмін квітня 2008 года ў ТЦСАН была праведзена лакальная сець. Яе падключэнне плануецца ў першым квартале 2009 года. Таксама ў 2009 годзе ТЦСАН будзе шукаць магчымасць для забеспячэння доступу да Інтэрнэту, які будзе адпавядаць сучасным патрабаванням. Пералічаны вышэй меры прыемны будучы рэалізаваныя на працягу 2009 года.

БЮДЖЭТ

НАДЗЕЯ — НА АЎКЦЫЁНЫ

Бюджэт 13 сельскіх выканкамаў Вейскага раёна ў мінулым годзе склаў 3,7 млрд рублёў. З іх датацыя складала 2,4 млрд, альбо 80 працэнтаў. Крыніцамі паўнёння даходнай часткі бюджэту, акрамя традыцыйных (зямельнага падатку, падатку на нерухомае, дзяржпашліны, даходаў ад здачы ў арэнду) сталі збор з нарыхтоўчыкаў грыбоў і ягад (37 млн рублёў) і продаж зямлі праз аўкцыёны (178,2 млн).

— Так званы «віцебскі» варыянт, калі падаходны падатак і падатак з продажу часткова пакадаюцца на прыватным узроўні, мы не выкарыстоўваем, — патлумачыў старшыня Вейскага раённага Савета дэпутатаў Яўген Ігнатюк. — Гэды 7 таму мы паспрабавалі залічыць пэўны працэнт падаходнага падатку ў бюджэты сельвыканкамаў. Пераканаліся, што гэта вельмі працаёмкая для бухгалтэрыі задача (доля падаходнага падатку для кожнага сельсавета вызначаецца свая — у залежнасці ад колькасці вытворчых прадпрыемстваў на азначанай тэрыторыі). Замест таго, каб кожны раз наоуб рабіць разлікі для асобных сельсаветаў, значна прасцей акумуляваць сродкі на ўзроўні раёна і адтуль даваць бюджэты прыватнаму ўзроўню. Мы ўжо гадоў 5 як адмовіліся ад практычна залічэння падаходнага падатку ў бюджэты сельвыканкамаў.

Што тычыцца паманшэння ўзроўню датацыі, вядлікі спадзяванні ў выразненні гэтай задачы Яўген Ігнатюк ус-

кладае на аўкцыёны. Попыт на зямлю тут ёсць, асабліва ў тых сельсаветах, якія размешчаны паблізу ад Вейскага вадасховішча і на берагах рэк Вілія і Нарачанка. Аднак гэта ад Мінска складае 100 км (паўтары гадзіны на машыне), таму не даўна, што асноўнымі ўдзельнікамі зямельных таргоў на Вейшчыне з'яўляюцца жыхары сталіцы.

— Яшчэ ў мінулым годзе на аўкцыёнах мы маглі зарабіць значна больш, — прызнаўся Яўген Ігнатюк, — але не ўсе сельсаветы паспелі падрыхтаваць патрэбную дакументацыю на ўчасткі. Яе афармленнем займаецца «Праектны інстытут «Белдзіпразем», а ў яго зарас стоты аналагічных заказаў, што некаторым нашым сельвыканкамам давялося чакаць па паўгоду.

За 2008 год у Вейскай раёне было праведзена 12 аўкцыёнаў. Толькі на перыяд студзень-люты 2009 года запланавана прадаць праз аўкцыёны 20 участкаў, яшчэ на 58 участкаў зарас рытуецца дакументацыя.

Як і ўсюды, дзе адзін прадае, а другі набывае, на аўкцыёнах зямлі часам узнікаюць спробы спекуляцыі. У Вейскай раёне ўжо ёсць свая «персона нон-грата» — хваці грамадзянін вырашыў зарабіць на перапродажы. Адзін зямельны ўчастак ён набыў на аўкцыёне лясгальна (для сябе), а другі — праз падставу асобу — для продажу. І адразу змяніў у раённай газеце аб'яву адпаведнага зместу...

Згодна з Указам № 667, штогод толькі ў самой Вейшчы (у мікрараёнах прыватнай забудовы Паўночны-1 і Паўночны-2) у людзей, якія нядаўна ставяцца да асваення зямлі, адбараецца 30-40 зямельных участкаў.

(Заканчэнне на 2-й стар. «МС».)

Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

...І СМОКІНГІ

Іншае пытанне, калі чалавек адраджае запущаны джунглі ўдзельны ўчастак. (Гэта, паверце майму вопыту, патрабуе шмат часу, сіл і сродкаў). На якія гарантыі ён можа разлічваць? Па-другое — хвалюе фраза «...А калі, да таго ж, хутаранін з'яўляецца работнікам СВК, дык і іншыя льготы». Такі падыход адразу падзяляе людзей, якія працуюць на зямлі, на «большы варты» і «не зусім варты». Зрэшты, наўрад ці работнік СВК ніццка на хутары, таму што большасць з іх ідуць у калгас, каб бясплатна атрымаць добраўпарадкаванае жыллё ў аграгарадку. У сваеці час хутаранін, безумоўна, вымушаны быць працаваць у калгасе, але па магчымасці, ён імкнецца знайсці такую працу, якая не надта перашкаджае яму ў хутарскаму жыццю.

Наогул, што прымушала людзей ісці на хутары? Безумоўна імяненне жыць лепш, багачей, чым у «абшчыне». Але не менш важным аргументам для прыняцця рашэння служыла жаданне атрымаць максімальна магчымы ўзровень умоваў свабоды і незалежнасці. Зразумела, калі б селянін усё гэта мог мець, жывучы ў вёсцы, то хутаранін было б на парадок менш. Псіхічна здарова чалавек у нармальным грамадстве не імкнецца да «істот ад людзей». Чалавек — істота сацыяльная. Да таго ж, будучы хутаранін, не можа не разумець, што ўсе праблемы яму дзевяццацца вырашаць сіламі сваёй сям'і, без падтрымкі абшчыны. Але, з іншага боку, ён ужо не абавязаны быць падабацца абшчыне, што дазваляла мець сваё меркаванне, свае думкі, сваё светапогляд, свае перакананні. Кайданні разрываюцца, і чалавек пачынае рабіць самастойны, нестандартны крокі, вырываючыся наперад.

Схіляючы галаву перад мужнасцю людзей, гатовых забіць ка-

локі ў чыстым полі і ўсё пачаць з нуля, лічу прынцыпова больш важным зразумець таксама падтрымаць УСІХ ахвотных працаваць на зямлі «па-за прынятымі рамкамі» — маю на ўвазе і свабодных сялян, якія вырабляюць сельгаспрадукцыю за «рамкамі» калгасаў і фермерскіх гаспадарак і да якіх я адношуся сам. Калі гэтага не зрабіць, то наступнае пакаленне ахвотных жыць «не так, як усё», палічыць за лепшае жыць «там, дзе усё», г.зн. у горадзе, пажадана ў сталіцы... А сёння дзяржава, як я разумею, зацкаўлена ў адваротным руху, г.зн. у руху «гараджан, ахвотных жыць на хутары...»

«У раённых упраўленнях сельскай гаспадаркі і харчавання заўсёды знойдуцца спецыялісты-кансультанты, якія дапамогуць арганізаваць справу...» (?) Такіх спецыялістаў асабіста я не ведаю, іх папросту няма, прычым, ва ўсёй краіне. Ну, не звяртаюцца ў паравознае дэпо для рамонт малалітражкі. Не, безумоўна, парады да заагнэцы і агратэхніцы ў раённым упраўленні сельскай гаспадаркі вы атрымаеце. Але хто менавіта той жа параўнальны эканамічны аналіз мэтазгоднасці або немета-згоднасці вырошчвання таго ці іншага гатунку ў тым або іншым тэрмінах ва ўмовах дробнагаспадарчай вытворчасці? Хто падкажа, якімі сродкамі гэта выгадней рабіць? Як усё арганізаваць, каб пры мінімальным выдатках атрымаць максімальны прыбытак? Хто падзельціца маркетынгам вопытам з людзьмі, якія працуюць на 10—80 сотках? Дзе я змагу знайсці даследавальніцкі рынку і прагназ па тых культуртах, якія я жадаю вырошчваць? Ці я, магчыма, не маю рацыі, і такія кансультанты для дробнагаспадарчай сельгасвытворчасці ў нас у краіне ёсць? Радзі б памыліца, таму што, нягледзячы на 20-гадовы вопыт працы на зямлі, па-

ранейшаму маю патрэбу ў прафесійных рэкамендацыях. Зразумела ж, кваліфікаваных і навукова абгрунтаваных, ці хоць бы правераных на вопыце. І са збытым прадукцыі, што вырастае на зямлі, у хутаранін будзе праблема. (Малако і мяса не беру пад увагу — там свае тонкасці). Уявіце, што на працягу 80 гадоў у нас усё было разлічна «пад калгас», і на гэты момант няма ніводнай спецыялізаванай арганізацыі, якая б мэтаацэнавала і планавала працаваць з дробнагаспадарчымі вытворцамі сельгаспрадукцыі. Ну нудно можна на адным і тым жа аб'екце, у адзін і той жа час, з аднымі і тымі ж спецыялістамі шыць і целагройкі, і смокінгі?

Гэта толькі малая частка праблем, з якімі сутыкаюцца і яшчэ сутыкнуцца дробныя вытворцы. Так, апошнім часам я шмат чытаю пра жаданне ўладаў вырашаць гэтыя праблемы, але хацелася б, каб нашы заканадаўчы больш скрупулёзна вывучалі меркаванне тых, дзе каго стварыліся запыты. Мы не просім «рыбу», мы просім «вуду». (Калі б мае расліны маглі мне сказаць, што ім трэба для максімальнай прадукцыйнасці, то я быў бы самым паспяховым агароднікам.)

Разумею, што дробныя свабодныя сяляне ў агляндзі будучы не змогуць стаць цяжкакавагамі ў сектары сельскай гаспадаркі, але ў іх іншая, не менш важная функцыя — даказаць, што і ў вёсцы (не абавязкова на хутары) можна жыць прыгожа і прыстойна, што тут не менш, чым у горадзе, магчымаасць для творчай самавыяўлення, да таго ж, можна існаваць у гармоніі з сабой і сваім сумленнем.

З павагай,
Генадзь РАМАНАЎ,
в. Паўлаўка Слуцкага раёна.

Бюджэт 13 сельскіх выканкамаў Вейскага раёна ў мінулым годзе склаў 3,7 млрд рублёў. З іх датацыя складала 2,4 млрд, альбо 80 працэнтаў. Крыніцамі паўнёння даходнай часткі бюджэту, акрамя традыцыйных (зямельнага падатку, падатку на нерухомае, дзяржпашліны, даходаў ад здачы ў арэнду) сталі збор з нарыхтоўчыкаў грыбоў і ягад (37 млн рублёў) і продаж зямлі праз аўкцыёны (178,2 млн).

— Так званы «віцебскі» варыянт, калі падаходны падатак і падатак з продажу часткова пакадаюцца на прыватным узроўні, мы не выкарыстоўваем, — патлумачыў старшыня Вейскага раённага Савета дэпутатаў Яўген Ігнатюк. — Гэды 7 таму мы паспрабавалі залічыць пэўны працэнт падаходнага падатку ў бюджэты сельвыканкамаў. Пераканаліся, што гэта вельмі працаёмкая для бухгалтэрыі задача (доля падаходнага падатку для кожнага сельсавета вызначаецца свая — у залежнасці ад колькасці вытворчых прадпрыемстваў на азначанай тэрыторыі). Замест таго, каб кожны раз наоуб рабіць разлікі для асобных сельсаветаў, значна прасцей акумуляваць сродкі на ўзроўні раёна і адтуль даваць бюджэты прыватнаму ўзроўню. Мы ўжо гадоў 5 як адмовіліся ад практычна залічэння падаходнага падатку ў бюджэты сельвыканкамаў.

Што тычыцца паманшэння ўзроўню датацыі, вядлікі спадзяванні ў выразненні гэтай задачы Яўген Ігнатюк ус-

кладае на аўкцыёны. Попыт на зямлю тут ёсць, асабліва ў тых сельсаветах, якія размешчаны паблізу ад Вейскага вадасховішча і на берагах рэк Вілія і Нарачанка. Аднак гэта ад Мінска складае 100 км (паўтары гадзіны на машыне), таму не даўна, што асноўнымі ўдзельнікамі зямельных таргоў на Вейшчыне з'яўляюцца жыхары сталіцы.

— Яшчэ ў мінулым годзе на аўкцыёнах мы маглі зарабіць значна больш, — прызнаўся Яўген Ігнатюк, — але не ўсе сельсаветы паспелі падрыхтаваць патрэбную дакументацыю на ўчасткі. Яе афармленнем займаецца «Праектны інстытут «Белдзіпразем», а ў яго зарас стоты аналагічных заказаў, што некаторым нашым сельвыканкамам давялося чакаць па паўгоду.

За 2008 год у Вейскай раёне было праведзена 12 аўкцыёнаў. Толькі на перыяд студзень-люты 2009 года запланавана прадаць праз аўкцыёны 20 участкаў, яшчэ на 58 участкаў зарас рытуецца дакументацыя.

Як і ўсюды, дзе адзін прадае, а другі набывае, на аўкцыёнах зямлі часам узнікаюць спробы спекуляцыі. У Вейскай раёне ўжо ёсць свая «персона нон-грата» — хваці грамадзянін вырашыў зарабіць на перапродажы. Адзін зямельны ўчастак ён набыў на аўкцыёне лясгальна (для сябе), а другі — праз падставу асобу — для продажу. І адразу змяніў у раённай газеце аб'яву адпаведнага зместу...

Згодна з Указам № 667, штогод толькі ў самой Вейшчы (у мікрараёнах прыватнай забудовы Паўночны-1 і Паўночны-2) у людзей, якія нядаўна ставяцца да асваення зямлі, адбараецца 30-40 зямельных участкаў.

(Заканчэнне на 2-й стар. «МС».)

«А ЦІ БЫЎ ХВОРЫ?»

Такім ці прыкладна такім пытаннем задаюцца часам медыкі «хуткай дапамогі», прыехаўшы па названым адрасе

«Дапамажце!...» Крык прарэзаў нічыю бліжэй да гадзіны ночы. У доме насупраць адрасу ў некалькіх кватэрах запалілі святло. Просьба аб дапамозе прагучала яшчэ раз, і яшчэ. Крычаў мужчына, мяркуючы па голасе, малады... Муж падняўся і пачаў апранацца. Першым маім парывам было яго спыніць: маўляў, а можа, усё само сабой утрасецца?... «Людзі, прашу вас!» — зноў вырвалася аднекуль з нетраў нашага неабсяжнага двара.

Муж выскочыў з кватэры, я, накінуўшы куртку і засунуўшы ногі ў боты, — следам. За некалькі дзясяткаў метраў ад пад'езда мы ўбачылі дзіўную для сярдзіны снежную карціну: малады мужчына, абсалютна голы вышэй лямбэ, да таго ж, без абутку, адчайна жэстыкулюючы, нешта гаварыў хлопцу і дзючыне, якія сталі непадальк. Хлопец, які называўся Міхаіл, патлумачыў нам, што яны з сяброўкай таксама выбеглі на крык і паспелі ўжо выклікаць «хуткую дапамогу» — бо мужчына (на выглед цвярозы) зусім не разумеў, дзе знаходзіцца і як тут апынуўся, не памятае свайго адраса і не можа назваць сваё імя...

«А вось і «хуткай!» Зусім надойга чакалі», — узрадаваўся Міхаіл. Але ўзрадаваўся, як высветлілася, дарэмна. Як толькі «наш» мужчына ўбачыў, што з машыны выйшлі ўрачы, ён адбег на «бяспечную» адлегласць і зноў пачаў клікаць на дапамогу. Па ўсім было відаць, што вяртацца назад ён не мае ніякага намеру...

«Гэта ваш сваяк?... Сябар?... Знаёмы?...» — строга спытала жанчына-медык. Атрымаўшы ў гэты момант адмоўны адказ, павярнулася да вадзіцеля: «Разварочвайся, Саша! Едзем назад». «А нам што рабіць?» — пацікавіліся мы. «Набрыце 102, выклікайце міліцыю».

«Хуткая дапамога» нырнула ў начную цемру... «Міліцыю мы клічам, — уздыхнулі мужчыны. — Але ж спачатку чалавек трэба дагнаць і супакоіць. Жанчыны нахай застаюцца тут, а мы пайшлі». За тым 40 хвілін, што яны адсутнічалі, мы з Жаннай (так звалі дзючыню) перадумалі ўсялякае: ад «хоць бы знайсцюся» да «няжур і міліцыя адмовілася дапамагчы?».

Як высветлілася пазней, не адмовілася. Прыехалі, аформілі патрэбныя паперы, запісалі ўсе прозвішчы, нават падзякавалі. І адлучылі з мірам... Нас, зразумела.

Усё б нічога, але, прапачнушыся раніцай наступнага дня, я падумала, што не ўсё кропкі над «і» ў гэтай гісторыі расставлены так, як хацелася б — з майго пункту гледжання. Чаму звычайныя людзі, выпадковыя пражошкі імкнуліся аказаць дапамогу чалавеку (відавочна неадэкватнаму), а «хуткая дапамога» — не? Ніхто не патрабуе ад урача бегача за патэнцыйнага пацыента, ды гэты і не ўваходзіць у абавязкі медработнікаў. Але ў дадзеным выпадку неабходна было ўсёго толькі пачакаць, пакуль хворы даставяць ад стану хворара. У выніку ўсе выклікі падзяляюцца на тры групы: экстрэныя, тэрміновыя і неадкладныя... На пошук і адрпраўку брыгады па экстрэмным выкліку адвозіцца 4 хвіліны, па тэрміновым — 15 хвілін, па неадкладным — 1 гадзіна. (Плюс, як ужо гаварылася, да 15 хвілін на дзеяз у кожным з гэтых выпадках.) Так што калі ў вас проста падскочыла тэмпература, не спадзяваючыся, што «хуткая дапамога» прыбыве імгненна — выклікі, звязаныя з прастудным захворваннем, адносяцца да разраду неадкладных, а значыць, брыгада павінна прыехаць не пазней, як праз адну гадзіну і 15 хвілін. Затое ў экстрэмным выпадку медыкі могуць з'явіцца на парозе ўжо праз 1 хвіліну (калі машына была непадальк ад месца выкліку).

Штодзёна ў апэратыўны аддзел гарадской станцыі хуткай дапамогі паступае да 5 тысяч зваротаў і званкоў. З іх толькі 1,5—2 тысячы пераважваюць у рэальным выездзе. 148 мабільных брыгад круглы суткі забеспячваюць жыхароў (дзі і чаго граху таіць — шматлікіх расцеў) сталіцы своечасовай медыцынскай дапамогай «па выкліку». Спытаны ў медыкаў, што больш за ўсё перашкаджае ім працаваць, была ўражана адказам — нягледзячы на некалькі сумесных акцый з ДАІ, якія праходзяць пад назвай «Саступі да хуткай», дарогу машынам хуткай дапамогі па-ранейшаму ніхто не суступае. Нават тады, калі вадзіцель уключнае святлавоу і гукуючы сігналізацыю... А гэты ніяк не спрыяе скарачэнню часу, адведзенага на выезд да хворара.

Наталля КАРПЕНКА.

НЕ ПІ З КАЛОДЗЕЖА?..

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар. «МС».)

А вось калектыўная скарга жыхароў населенага пункта Бабраняты ў Камітэт дзяржаўнага кантролю рэспублікі — аб тым, што пасля ўводу ў строй жылых дамоў мясцовая сістэма водазабеспячэння не ў стане была забяспечыць жыхароў вадою ў поўным аб'ёме, асабліва падчас паліва агароды... Каб зняць праблему, у Бабраняты пачалі завозіць пітную ваду па графіку. Была ўведзена ў строй новая артэзіянская свідравіна. Праблема, здаецца, вырашылася. Але прыйдзе лета, і зноў пачнецца паліць сотак — той самай пітной вадою, на перапрацоўку і транспарціроўку якой выдаткаваны велізарныя сродкі. Тут на парадак дня выходзіць пытанне аб устанавленні лічылнікаў расходавання вады кожным канкрэтным спажыўцом, многія з якіх у гэтым, вядома ж, не зацікаўлены.

Разам з начальнікам аддзялення камунальнай гігіены занальнага цэнтру гігіены і эпідэміялогіі Аляксандрам Кавальчуком і начальнікам цэха водаправоднай гаспадаркі Мазырскай ЖКГ Уладзімірам Берднікам едзем у населеныя пункты, дзе павінны былі рэалізаваць шэраг мерапрыемстваў па паліпашчэнні сітуацыі з якасцю вады. Бабраняты, Навікі, Сасновы, Мялешкавічы, Махнавічы, Забалоўца.

У першым населеным пункце вядзецца будаўніцтва водапаборнай вежы, у другім — на глыбіні больш за дзве метраў прабурана новая артэзіянская свідравіна, і работы тут будуць закончаны ў 2009 годзе. У Сасновым пракладзены водаправод падключылі да гарадскіх сетак. А што ў Мялешкавічах? Тут праведзена рэканструкцыя крыніцы водазабеспячэння (прабураны новыя свідравіны, частка водаправода заменена, частка — адрамантавана ці рамантуецца).

У Забалоўці водаправодных сетак няма. Адны калодзежы. Ажно трыццаць іх на вуліцах Савецкай, Школьнай, Пячэрскай. Аглядаем тры з іх, па стане якіх можна ўявіць агульны малюнак: адмоцкаў ці гліняных замкаў вакол і няма, накрыўці зараслі мохам, а дзе-нідзе і з'яўся адсутнічаюць. Калодзежы ў большасці сваёй знаходзіцца менш як за 450 метраў ад крыніц забруджвання (хлявоў да жылля і г.д.), да таго ж чысціцца нерегулярна. Гэтыя і іншыя фактары ўплываюць на якасць вады.

Цікавая гутарка адбылася ў нас з жыхаркай Забалоўца Ганнай Семянцоў, якая пахвалілася, што вада ў іх калодзежы смачная. Калі ж спыталі, у якім годзе ачышчалі дню, то выявілася, што... 12 гадоў таму. Проб вады ў такіх збудаваннях (ды не толькі ва ўказанай вёсцы) ніхто, акрамя супрацоўнікаў занальнага цэнтру гігіены і эпідэміялогіі, не браў. А ў іх іншыя высновы: у калодзежах — нітраты. Што гэта за «звары» такія, рэдка хто з насельніцтва ведае. Вада смачная, кажуць, вось і ўсё.

Сустраэліся мы і са старшынёй Махнавіцкага сельскага Савета Васілём Каноплічам. Ніякай брыгады па ачысты калодзежы сельсавету ў вёсках ствараць не можа: на гэта не адлучаюцца грошы. Ёсць артыкул «добраўпарадкаванне», вось і думай, на што іх выдаткаваць. У Махнавічах разбіраліся з 72 метрамі агароджы — 2,5 мільёна рублёў на гэта пайшло. А на іншае не засталася. Бюджэт сельсавета малы, грошай пастаянна не хапае... Вось жыхары Язлёнага Моха далі заяўку на новы калодзеж. Просьба слухная, але паспрабуй ачысціць яго. Лепш за ўсё будзе, калі калодзежамі і цэнтралізаваным водазабеспячэннем комплекса зоймуцца сельвыканкамы і служба ЖКГ, што ўжо і робіцца.

Гэтай жа думкі прытрымліваецца і генеральны дырэктар Мазырскага райжылкамгаса Андрэй Гараднічкі. На пачатак снежня мінулага года праведзена была інвентарызацыя калодзежаў, якія знаходзіліся ў падпарадкаванні сельсаветаў. Апошнія давалі інфармацыю пра калодзежы толькі агульнага плана: грамадскія яны ці прыватныя. А вось устанавлена колькасць калодзежаў, якія трэба адрамантаваць ці ліквідаваць — гэта ўжо сумесная праца, на што патрэбны дадатковыя грошы.

Як вядома, шахтавыя калодзежы больш забруджваюцца, чым артэзіянскія свідравіны, дзе ваданосны гарызонт знаходзіцца на глыбіні 60—70 метраў. Абследаванні калодзежаў паказалі, што ў раёне іх налічваецца 431, у нармальным стане знаходзіцца 141, рамонтную патрабуюць 92, ліквідуюцца 26. Вядуцца работы па вызначэнні колькасці фінансавых затрат.

Паралельна вядуцца работы па паліпашчэнні якасці цэнтралізаванага водазабеспячэння, на што выдаткоўваюцца грошы з абласнога бюджэту. Так, зроблены зоны санітарнай аховы, дзе забаронена цяпер гаспадарчая дзейнасць і ўстаноўлена агароджа. У Махнавічах зноў-ноў будзе ўведзена ў строй новая артэзіянская свідравіна, выраблена праектна-каштатарная дакументацыя на рэканструкцыю водаправодных сетак і збудаваньняў у Вялікіх Зімовішчах і г.д.

...Прагледзім з Андрэем Гараднічкім план мерапрыемстваў па паліпашчэнні забеспячэння насельніцтва якаснай пітной вадою. Паводле яго слоў, прыблізна 40 працэнтаў аб'ектаў камунальнай гаспадаркі не мелі ніякай дакументацыі. Зноўнасць водаправодных сетак дасягала 80—90 працэнтаў. На гэтыя і іншыя работы фінансавыя сродкі няма або не хапае.

Не хапае і падрадных арганізацый. Сёлетя могуць узнікнуць праблемы, звязаныя з ліквідацыяй калодзежаў у тых населеных пунктах, дзе маецца цэнтралізаваная падача вады. Летась у Мазыры быў выпадак, калі чалавек з вёлак абараняў свой калодзеж.

Уладзімір ПЕРНІКАЎ.

ЦІ ПАЗНАЛІ Б НЯСВІЖ РАДЗІВІЛЫ?

Кватэра ці сядзіба?

Паводле апошніх звестак, у Нясвіжы зараз каля 14,2 тысячы жыхароў. На перспектыву значнага росту насельніцтва спецыялісты не прагназуюць: да 2020 года, як вынікае з гарадскога генплана, тут будзе жыць прыкладна 15-16 тысяч чалавек. У раённым цэнтры апошнім часам актыўна вядзецца будаўніцтва жылля. Шматпавярховыя ў асноўным ўзводзяцца праз ЖЭК. Галоўны раён новабудулёў — паўднёва-заходняя частка горада. Гэты «кавалак» першапачаткова вызначалі пад адпаведна мэты. Індывідуальна забудова тут прайшла раней, створана ўся належная інжынерная і транспартная інфраструктура. Таму шматпавярховыя дамы можна адразу «прывязваць» да неабходных сетак.

— Усёго тут плануецца ўвесці 3,2 тысячы кватэр, — адзначае галоўны архітэктар Нясвіжскага раёна начальнік аддзела архітэктуры і будаўніцтва Нясвіжскага райвыканкама Віктар Рачок. — Акрамя гэтага, пад індывідуальную забудову выдзелена даволі вялікая плошча — 42,5 гектара. Мяркуюцца, што будзе ўзведзена 300 жылых дамоў.

Увогуле ў далейшым перавага па-ранейшаму застаецца менавіта за сядзібнай забудовай, на долю якой будзе прыпадаць 60 працэнтаў усёго жылфонду. Дарэчы, такая адметнасць характэрная для многіх малых гарадоў. Асабліва часта развіццё горада з'яўляецца неабходнасцю захавання яго гістарычнага аблічча. Патрэбна ўлічваць наогул, што ў ліпені 2005 года рашэннем ЮНЕСКА архітэктурна-культурны комплекс былой рэзідэнцыі Радзівілаў быў уключаны ў спіс сусветнай спадчыны чалавецтва. Цяпер праводзіцца работа па рэканструкцыі вядомага замка, якія павінны быць завершаны налетэ. Аднак ужо зараз для наведвальнікаў адкрыта частка палаца, аднаўляюцца фартыфікацыйныя збудаванні. Напэўна, не памылкова, калі скажу, што гэты ўнікальны архітэктурны помнік — адна з галоўных «фішак» не толькі Нясвіжа, а і ўсёй Беларусі. Замак прыцягвае шматлікіх турыстаў, колькасць якіх з цягам часу павялічваецца: каля пазатэка Нясвіж наведвалі 88 тысяч чалавек, што з мінулых год — больш за 110 тысяч. Летась зроблена рэстаўрацыя Слуцкай брамы. Мяркуюцца ўвасобіць вельмі цікавы праект для захавання старажытных будынкаў у гістарычнай частцы горада.

— Асобныя з іх і цяпер выкарыстоўваюцца як жылля дамы, — кажа Віктар Рачок. — Людзей адтуль плануем перасяляць у сучасныя кватэры альбо прапануем ім іншыя варыянты (у сэнсе індывідуальнай забудовы). У такім разе ўдасца вырашыць адрозніваць некалькі надзённых жылляў адрознаваць паселішча, па-першае, паліпашчэнні жыллёва ўмовы гараджан, а таксама давесці да ладу гістарычныя будынкы, каб пасля выкарыстоўваць іх па першачарговым прызначэнні. Раней гэта былі зезныя двары, невялікія гасцініцы з так званымі «мурамамі». Упэўнены, што для размяшчэння гасцей такія прапановы будуць карыстацца заўсёдным попытам.

Спачатку — сэрвіс

Нясвіж захаваў адметнасці шэрагу архітэктурных стыляў. Да прыкладу, у спадчыну ад маньерызму засталася сістэма нешырокіх вуліц — малаяўнічых, але даволі забяглых. У свой час такім чынам падтрымлівалі абараназольнасць паселішча, колкалы ворагам цяжка было дабрацца да цэнтру горада, дзе знаходзіліся органы ўлады. Зараз такой неабходнасці няма, але структура ўраўнюецца захоўваецца. Гэта абавязкова ўлічваюць як падчас аднаўлення работ, так і новага будаўніцтва.

Жыллёвыя ўмовы штогод паліпашчаюць шмат людзей. Адначасова падцягваюцца і сацыяльная сфера — штогод у раённым цэнтры пашыраецца сетка адпаведных устаноў. Летась былі ўведзены ў эксплуатацыю бібліятэка, ліцей і фізкультурна-аздараўленчы комплекс «Замкавы». Апошні аб'ект — асабліва. Калісьці, яшчэ ў савецкія часы, у замку размяшчаўся санаторый «Бел-міжгалгасадраўнічы», а побач вырашылі пабудавваць басейн. У будынку праводзілі заняткі лячэбнай фізкультуры, а пасля ён доўга не выкарыстоўваўся. Пэўна час таму будзе вырашана аднавіць патрэбную для людзей устаноў. Узмацнілі канструкцыю, зрабілі сцены, побач паставілі новую цацельню (якая забяспечвае цяплом не толькі фізкультурна-аздараўленчы комплекс, але і замк, іншыя будынкы). Цяпер тут дзейнічае басейн, працуюць трэнажорная, б'ярдная і гімнастычная залы, масажны кабінет, сауна, сальон. Усё гэтыя паслугі запатрабаваны як сярод мясцовага насельніцтва, так і сярод гасцей старажытнага Нясвіжа. Кажуць, што прасцей адрозна набыць абанементам, бо працягваць білеты не заўсёды купіш.

Прыярытэт для прыватніка

Спецыялісты сцвярджаюць, што ў найбліжэйшай перспектыве праблема паўпаўнення працоўных рэсурсаў на Нясвіжчыне не ўзнікне. Штогод з'яўляецца ў сярэднім па 200 «новыя» пенсіянеры. У той жа час працаздольнага ўзросту дасягаюць 350 чалавек. Таму не паўстае пытанне наконт таго, што будзе надалей працаваць на вытворчасці і ў сферы паслуг. Да таго ж, спецыялісты сцвярджаюць, што ў найбліжэйшай перспектыве праблема паўпаўнення працоўных рэсурсаў аб мемарыялізацыі памці Магдалены Радзівіл.

Цяперашні план генеральнай забудовы Нясвіжа пачалі распрацоўваць яшчэ ў 2004 годзе. А ў пачатку 2007-га гэта грунтоўная праграма была канчаткова зацверджана. І з таго часу своеасаблівы «план дзеянняў» крок за крокам паступальна ўвасабляецца ў жыццё. Асноўны момант тут — развіццё Нясвіжа як турыстычнага цэнтру.

біць гэта трэба неадкладна, — перакананы Віктар Рачок. — Трэба будаваць гасцініцы, цэнтры для адпачынку, пункты харчаваання і г.д. Усе аб'екты павінны быць сучаснага ўзроўня.

Пакуль у Нясвіжы толькі адна гасцініца — зроблены праект яе рэканструкцыі і ў хуткім часе распачнецца адпаведная работа. Плануецца, што належащим чынам пераабсталяюць будынак былой казармы. Тут зробяць камфартальны інтэр'ер для размяшчэння гасцей. Акрамя гэтага, пачалі ўзводзіць яшчэ адну гасцініцу на 62 месцы. Гасцінічныя нумары плануецца зрабіць і ў замку. Першыя паверхі шматпавярховіка мяркуюць выкарыстоўваць для абсталявання гандлёвых кропак. Так што, магчыма, ужо ў бліжэйшай перспектыве гасціям без цяжкасцяў можна будзе затрымацца ў Нясвіжы і бавіць вольны час з карысцю і задавальненнем. А мясцовы бюджэт ад развіцця турызму будзе толькі ў выйгрышы. Акрамя ўсяго іншага, гэта дазволіць стварыць дадатковыя працоўныя месцы. Занятасць для невялікіх гарадоў — заўсёды надзённае пытанне.

Прыярытэт для прыватніка

Спецыялісты сцвярджаюць, што ў найбліжэйшай перспектыве праблема паўпаўнення працоўных рэсурсаў аб мемарыялізацыі памці Магдалены Радзівіл.

Фота Марыі ЖЫЛІНСКАЙ.

адзначаецца павелічэнне нараджальнасці. Улады надаюць вялікае значэнне сацыяльнаму абудлацка становіцца прыватным месцам для інвестараў.

— Летась былі рэалізаваны 9 разнастайных інвестыцыйных праектаў, — заўважае намеснік старшыні Нясвіжскага райвыканкама Людміла Мядзведзева. — Першапачаткова планавалася, што на іх увасабленне будзе выдаткавана 35,5 мільярда рублёў. На практыцы ж фінансавыя рэсурсы асвоена амаль у 1,5 раза больш.

На тэрыторыі раёна зарэгістравана 100 індывідуальных прадпрыемстваў, створаны 46 прадпрыемстваў недзяржаўнай формы ўласнасці. Увогуле прыватны сектар становіць чым вызначэнны для эканомікі Нясвіжчыны. З цягам часу змяняюцца прыярытэты прадпрыемлікаў. Калі раней яны ў асноўным былі зараентаваны на гандаль, то цяпер займаюцца тэхнічным абслугоўваннем аўтамабіляў, будаўніцтвам, капітальным рамонтам жылля, аказаннем бытовых паслуг і інш. Як адзначыла Людміла Мядзведзева, прыватнікі працуюць у многіх галінах вытворчасці і ў сферы паслуг.

Ствараецца і новая замежная фармацэўтычная фірма. У штаце прадпрыемства — каля 100 чалавек, усё гэта новыя працоўныя месцы. Адметна тое, што вытворчасць размешчана ў будынку, які раней пуставаў і не выкарыстоўваўся па прызначэнні. Прыватнікі выкупілі гэтую нерухомасць, правялі рэканструкцыю. Закупілі сучаснага абсталявання на 15 мільярдаў рублёў і мяркуюць «запусціць» перспектывы-

ную справу. — У гаспадарчым абарот цяпер актыўна прыцягваюцца будынкы, якія дагэтуль не выкарыстоўваліся, — адзначае Людміла Мядзведзева. — Летась сапраўды другое жыццё атрымалі 9 аб'ектаў. Было шмат ахвотных набыць такую нерухомасць і распачаць уласную справу. У асноўным пакупнікі — мінчане. Але не толькі: напрыклад, мясцовы прадпрыемлік набыў будынак былой кухні-сталойкі вайсковай часты. Створаны ўсе ўмовы для выгаднай работы прыватнікаў. Прадпрыемствы, якія рэгіструюцца, трапляюць у праграму развіцця малых гарадоў і карыстаюцца адпаведнымі льготамі.

Летась на Нясвіжчыне было створана каля 500 новых працоўных месцаў. Прычым гэтыя вакансіі з'явіліся як на дзяржаўных прадпрыемствах, так і на прыватных. У мясцовых жыхароў зараз большы выбар для працягвання. У мінулым годзе ў раён прыйшлі 188 маладых спецыялістаў. Каб высветліць іх надзённую праблему, былі праведзены спецыяльныя сходы. Такім чынам удалося разабрацца з шэрагам нявырашаных дагэтуль пытанняў.

— Прывабнасць месца шмат у чым вызначаюць не толькі паказчыкі сацыяльна-эканамічнага развіцця, а і знешні выгляд населеных пунктаў, — упушчае Людміла Мядзведзева. — Штогод на добраўпарадкаванне выдаткоўваюцца значныя сумы. Гэтыя сродкі выкарыстоўваюцца па прызначэнні. Прыватнікі выкупілі гэтую нерухомасць, правялі рэканструкцыю. Закупілі сучаснага абсталявання на 15 мільярдаў рублёў і мяркуюць «запусціць» перспектывы-

Мікалай ЛІТВІНАЎ.
Нясвіжскі раён.

НАДЗЕЯ — НА АЎКЦЫЁНЫ

Пачатак на 1-й стар. «МС».)

Яны паступаюць у рэзерв райвыканкама і потым выдзяляюцца грамадзянам, якія стаяць на чарзе на паліпашчэнне жыллёвых умоў. На аўкцыёны такая зямля не выстаўляецца.

У Нарачанскай сельсаветце аўкцыёны зямлі летась не праводзілі (займаліся падрыхтоўкай неабходнай для гэтага дакументацыі). Крыніцкім паўпаўнення бюджэту сталі тут зямельны падатак, падатак на нерухомасць, дзяржпошліна, збор з нарыхтоўшчыкаў і — «малочныя» даходы.

— Мы былі першымі ў раёне, хто яшчэ ў 2003 годзе набыў сабе камп'ютарную і капіравальную тэхніку, — расказваў старшыня Нарачанскага сельскага Савета Анатоль Бенганскі. — А здолелі гэта зрабіць менавіта дзякуючы «малочным» грошам. Раней збор малака ў насельніцтва быў больш выгадным. Некалі мы збіралі тону і болей у дзень, а зараз — меней за 800 кг. Пагалоўе штогод скарачаецца ад 30 кароў. Каб мінімізаваць выдаткі, давалася адмовіцца ад грузавой машыны. Цяпер выкарыстоўваем прычэп і маем службовыя «Жыгулі».

Бюджэт сельвыканкама на 2009 год складае 155 млн рублёў. Памер датацыі — 113 млн.

НІ ГРОШАЙ, НІ КРЭДЫТАЎ

26-гадовая жыхарка Баранавічаў і 33-гадовы грамадзянін Украіны арганізавалі фірму «Кансультацыйны цэнтр па спраўнянню моладзевому жыллёваму будаўніцтву» і аказвалі платныя паслугі па падборы варыянтаў вельмі выгаднага Kredyтавання набыцця і будаўніцтва жылля за кошт Міжнароднага фонду спраўнянню моладзевому будаўніцтву.

Фонд, быццам бы, быў зарэгістраваны ў Маскве. Людзі грошы паліталі, але Kredyтаў так і не дачкаліся. Супрацоўнікі УКДБ і ўпраўлення МВД па Брэскай вобласці выявілі, што ў Маскве такі фонд не зарэгістраваны, а аферысты паспелі абдурыць пад сок чалавек і не толькі ў Баранавічах, але і ў іншых гарадах краіны.

Пачатак на 1-й стар. «МС».)

Старшыня спадзяецца, што значным папаўненнем даходаў з'явіцца стануць аўкцыёны, на якіх плануецца прадаць 17 участкаў.

...На Вялейшчыне ў бюджэты сельвыканкамаў закладзена даволі значная сума на добраўпарадкаванне — па 20-25 млн кожнаму сельсавету. Акрамя таго, на гэтыя ж мэты выдаткоўваюцца грошы, заробленыя на аўкцыёнах. Установак новых агароджаў, зноў аварыйных дрэваў, добраўпарадкаванні могілак, сквераў, грамадскіх месцаў, міні-палігонаў, падсыпка і нескладаны рамонт дарог сельскіх населеных пунктаў — гэта далёка не поўны спіс работ, якімі займаюцца сельвыканкамы. Праўда, міні-палігон летась перадалі на баланс ЖКГ, зараз ідзе працэс перадачы дарожным арганізацыям якасцовых дарог і вуліц.

У раёне сёння налічваецца 17 640 хат. Кожная трэцяя — нежылля. Каля тысячы такіх будынкаў прызначаны старымі і падлягаюць зносу. Аднак спачатку трэба атрымаць пісьмовую адмову спадчыннікаў. За 2008 год былі знесены 243 будынкы, зараз ёсць дакументацыя на знос яшчэ 152. Драўляную частку хат разбіраюць на дрывы рабочыя брыгады, створаныя пры сельвыканкамах, а для зносу фундаменту задыячычаюць спецтэхніку СВК, дарожных і будаўнічых арганізацый.

Інга МІНДАЛЁВА.
Вялейскі раён.

ВЯРТАННЕ МАГДАЛЕНА

Ужо шмат гадоў Вяляцкіна Людвігаўна Логвін працуе дырэктарам цэнтралізаванай бібліятэчнай сістэмы (ЦБС) Асіповіцкага раёна, выдатна ведае і сваю справу і краязнаўства. Дзякуючы ёй імя кнігіні Магдалены Іванаўны Радзівіл зазаяла новым святлом менавіта там, дзе вялікая мяцэнатка жыла і тварыла дабра.

Вяртанне асобы на радзіму пад кіраўніцтвам ветэрана бібліятэчнай справы адбылося лёгка, нязмушана і па-сучаснаму прыстойна. Колькі дзён таму давялося паглядзець фільм, які быў зроблены ў падначаленым і час той летняй паездкі. Белы лебедзь, вершаліны, срэбра вады і вадаспад слоў быццам складалі гімн духоўнасці. Мастак-афарміцель Валяцін Прасаловіч і апэратар Алене Лосік разам з калегамі ўдалося стварыць стужку, вартую нацыянальнага тэлеэкрана.

МАЗ СУТЫКНУЎСЯ З ТРАЛЕЙБУСАМ

Учора ў сталіцы каля станцыі метро «Магілёўская» адбылося буйное ДТЗ, у якое трапілі гравальнік аўтамабіля Міхаіл Тралейбус і пасажырыні аўтамабіль «Фольксваген». Як паведаміў нашаму карэспандэнту старшы інспектар ДАІ Заводскага раёна Максім Качынін, дарожна-транспартнае здарэнне адбылося каля чварці на сёму гадзіну раніцы. МАЗ, які быў груханы камплектванымі дэталямі, рухаўся з боку Мінскай калёвавай дарогі. На Партызанскай праспекце гравальнік, які пра'язджаў на забаронены сігнал святлафора, і сутыкнуўся з тралейбусам. Акрамя таго, пацярпелі і аўтамабіль «Фольксваген», які зачэпіўся ад удару МАЗ і тралейбус з пасажырамі вынесла на траўтар: гравальнік спыніў купал пераходу метро «Магілёўская», а тралейбус стаў пасля таго, як зазачыў на бетонныя кветнічкі.

У выніку здарэння найбольш цяжка пацярпелі пасажыры тралейбуса: першы быў дастаўлены ў бальніцу ў непрытомнасці з пераломам асцяжкоў ног і ЧМТ, а дзючына атрымаў пералом шыякі сцягна. Яшчэ тры чалавекі, што ехалі ў тралейбусе, атрымалі лёгкія раненні. Паводле папярэдняй інфармацыі, прычынай гэтага ДТЗ стала тое, што ў гравальніку была неспраўная тармажная сістэма: паводле слоў вядоўцаў, вадзіцель МАЗа не змог спыніцца на святлафоры і сігналі, спрабуючы прыцягнуць увагу іншых удзельнікаў руху.

Не так даўно калектыў раённай ЦБС наведваў сярэднюю школу ў Жорнаўках. На яе сцэне адбылася тэатралізаваная панастаўка паводле кнігі пра славетную зямлячку. У маёнтку Жорнаўка яна за свой кошт некалі адкрыла першую беларускую школу, уяла абавязковае карыстанне нашай мовай і справядлівасце, дапамагала беспрытульным дзецям першай сусветнай вайны. Тут у яе гасцявалі Багдановічы разам з маленькім Максімам — будучай рэзай пазіі, бывалі рэдактар «Нашай Нівы» Аляксандр Уласаў, Канстанцыя Буйко і шэраг іншых твораў, буйныя землеўладальнікі, дактары, словам, усё, што дбаў пра адраджэнне Беларусі.

Камунальная... «ЦЕЧА»

Па звестках на канец мінулага года, 17 крмінальных спраў былі ўзбуджаны ў дачыненні да адказных асобаў прадпрыемстваў жыллёва-камунальнай гаспадаркі Віцебскай вобласці. Пра гэта паведамілі нашаму карэспандэнту ў пракуратуры Віцебскай вобласці. У прыватнасці, у дачыненні да дырэктара КУП «Райжылфонд» Аршанскага раёна, кіраўніка Верхнядзвінскай камунальнай структуры... Для папураўняння — 20 крмінальных спраў былі ўзбуджаны пазатэка.

Некаторыя прыклады парушэнняў законаў прывёў старшы пракурор аддзела па барацьбе з карупцыяй і арганізаванай злачыннасцю Васіль Пашкоўскі.

Так, да 6 гадоў пазбаўлення волі з канфіскацыяй маёмасці і пазбаўленнем права займаць пасады кіраўнікоў. А крмінальнае судзіцтва судзіцтва асуджаны намеснік дырэктара УП ЖКГ Пастаўскага раёна. Як старшыня грамадскай жыллёва-камунальнай структуры... Для папураўняння — 20 крмінальных спраў былі ўзбуджаны пазатэка.

Некаторыя прыклады парушэнняў законаў прывёў старшы пракурор аддзела па барацьбе з карупцыяй і арганізаванай злачыннасцю Васіль Пашкоўскі.

Некаторыя прыклады парушэнняў законаў прывёў старшы пракурор аддзела па барацьбе з карупцыяй і арганізаванай злачыннасцю Васіль Пашкоўскі.

Камунальная... «ЦЕЧА»

Па звестках на канец мінулага года, 17 крмінальных спраў былі ўзбуджаны ў дачыненні да адказных асобаў прадпрыемстваў жыллёва-камунальнай гаспадаркі Віцебскай вобласці. Пра гэта паведамілі нашаму карэспандэнту ў пракуратуры Віцебскай вобласці. У прыватнасці, у дачыненні да дырэктара КУП «Райжылфонд» Аршанскага раёна, кіраўніка Верхнядзвінскай камунальнай структуры... Для папураўняння — 20 крмінальных спраў былі ўзбуджаны пазатэка.

Некаторыя прыклады парушэнняў законаў прывёў старшы пракурор аддзела па барацьбе з карупцыяй і арганізаванай злачыннасцю Васіль Пашкоўскі.

Некаторыя прыклады парушэнняў законаў прывёў старшы пракурор аддзела па барацьбе з карупцыяй і арганізаванай злачыннасцю Васіль Пашкоўскі.

Некаторыя прыклады парушэнняў законаў прывёў старшы пракурор аддзела па барацьбе з карупцыяй і арганізаванай злачыннасцю Васіль Пашкоўскі.

Камунальная... «ЦЕЧА»

Па звестках на канец мінулага года, 17 крмінальных спраў былі ўзбуджаны ў дачыненні да адказных асобаў прадпрыемстваў жыллёва-камунальнай гаспадаркі Віцебскай вобласці. Пра гэта паведамілі нашаму карэспандэнту ў пракуратуры Віцебскай вобласці. У прыватнасці, у дачы

ЖЫЦЦЁ Ў КРЭДЫТ: узважаць усе «за» і «супраць»

Яшчэ на хвалі ажыятажнага попыту на бытавую тэхніку, калі пакупнікі імкнуліся ўладзіць грошы, не думачою, а навошта ім, уласна кажучы, другі ці нават трэці тэлевізар, мой знаёмы вырашыў пайсці на наступным шляхам — патраціць уласныя зберажэнні на куплю аўтамабіля. Аднак сваіх сродкаў на ўпадзібную інашмарку не хапала, таму ён напачатку вырашыў зварнуцца па дапамогу да банка — узяць там крэдыт. Тысяч пяць долараў ЗША — аўтамабіль не з танным.

Праўда, пасля наведвання фінансавай установы і гутаркі са спецыялістам яго жаданне скарыстацца паслугамі банка раптоўна знікла. «Разумею, — патлумачыў ён мне, — сёння браць крэдыт у банку — занадта дарагое задавальненне». Пасля таго, як ён расправіў пра цяперашні ўмовы атрымання крэдыту, я цалкам з ім згодны. Аднак, мяркуючы самі.

Банк, у які звярнуўся знаёмы, выдаваў аўтакрэдыты ў валюце пад 17 працэнтаў гадавых на пець год. Аднак, аддаваў убок тую «дробязь», якую неабходна было заплаціць за абслугованне крэдыту ў 5 тысяч долараў, за разгляд дакументаў і перавад грошай: паверце, у параўнанні з сумай, якую неабходна вярнуць на працягу пяці гадоў, гэта — амаль нішто. Як высветлілася, з выплатай працэнтаў пяць тысяч долараў, пазычаных у банку, ператваралася за гэты час у амаль 11 тысяч долараў.

Банкі зараз адчуваюць дэфіцыт ліквіднасці, а таму ўзмацняюць кантроль над рызыкамі: сённяшня тэндэнцыя — больш жорстка патрабаванні да пазычальніка, а таксама падарожжанне крэдытаў. Забароніў у прыватнасці гутаркі з карэспандэнтам нашай газеты спецыяліст аднаго з беларускіх камерцыйных банкаў, які, дарчы, прыпынуў выдчу крэдытаў насамішнічу. — Таму працэнтныя стаўкі па крэдытах растуць як на дражджах і перасягнулі па рублёвых крэдытах у некаторых фінансавых устаноў 25 працэнтаў. На мой погляд, і гэта сёлета не мяжа. Што датычыцца нашага банка, то мы пакуль адмовіліся ад выдчы крэдытаў фізічным асобам, таму што прадуцтваем складанасці з вяртаннем грошай. Акрамя таго, наш банк улічвае і магчымае замаруджэнне росту зарплат. Ды і пазычальнік я раўна бы пры звароце ў банк па крэдыт улічвае цяперашнюю сітуацыю, калі ён ўмовах сусветнага фінансавана крызісу пачаўся аднаўляцца чалавека можа змяніцца, а ўмовы па крэдытах стаць больш жорсткімі. З іншага боку, калі жтосьці ўпоўнены ва ўласнай крэдытаздольнасці, — чаму б і не скарыстацца банкаўскім прадуктам...

Адзін з самых папулярных у нашага насельніцтва банкаўскіх прадуктаў — крэдыт на спажывецкія патрэбы. Каб зразумець, што тут прапануецца, мы паспрабавалі звярнуцца ў некалькі банкаў. У адным з іх, напрыклад, пазычаючы грошы фізічным асобам толькі ў нацыянальнай валюце: максімальная сума крэдыту на 12 месяцаў пад 20 працэнтаў гадавых — 3 мільёны рублёў. Пры гэтым вяс сярэднямесячны даход павінен складаць не менш за 600 тысяч рублёў. Калі пытацца па выдчы банкам такога крэдыту будзе вырашана станоўча, у наступным штомесечна на працягу года вам давядзецца вяртаць устаноўлена каля 300 тысяч рублёў, гэта значыць, з працэнтамі вы мусяце заплаціць 3 600 000 рублёў.

Іншы банк на год можа пазычыць кліенту на агульных падставах і больш унутрышнюю суму. У такім выпадку бярэцца пад увагу, які ў кліента сярэднямесячны даход чым ён вышэйшы, тым лепш.

Праўда, працэнтныя стаўкі па такім крэдыце складае ўжо 22 працэнтаў гадавых. У прыватнасці, калі ў вас сярэднямесячны даход на узроўні 1 500 000 рублёў, то банк гатовы пазычыць на год да каля 6 900 000 рублёў. Выплаты па такім крэдыце штомесяч дасягаюць да 750 000 рублёў. Такім чынам, за год давядзецца аддаць ужо каля 9 000 000 рублёў. У гэтым жа банку крэдыт наўняй валютай, у прыватнасці, на 2 гады даецца пад 15 працэнтаў; з узятых там, да прыкладу, 2000 долараў вярнуць неабходна каля 2600.

— Браць крэдыты, асабліва ў валюце, напрыклад, на пакупку аўтамабіля, пакуль не выгада: магчымы негатыўны рух таго ж валютнага курсу, — лічыць старшыня Асацыяцыі беларускіх банкаў Фелікс ЧАРНЮСІК. — Што датычыцца высокіх працэнтных ставак па крэдытах у рубль, то рублёвыя крэдыты заўсёды вызначаліся коштам дэпазітаў. Дэпазіты, якія даюць, зарад дарагія: яны павінны мець станоўчу вельмі ў адносінах да інфляцыі. Стаўка рэфінансавання складае 14 працэнтаў, натуральна, гэта ўзнімае кошт дэпазітаў для таго, каб людзі заховалі зберажэнні ў беларускі рубль, каб меншы бы ціск на валютны рынак. Пасля таго, як будучы сфарміраваны нормальны дзяржаўны залатавалютны рэзерв (настаўлена задача дасягнуць іх вельмі на 10 млрд долараў), калі не будзе развіцця інфляцыі, то для стымування вытворчасці стаўкі будуць зніжаны. Але для гэтага трэба паспее пераарыентаваць вытворчасць на ўнутраны попыт, на будаўніцтва жытля, таму што знешні попыт скарачаецца. Выдаваць жа танныя крэдыты для таго, каб завозіць імпартныя тавары, — гэта для нас у сённяшняй сітуацыі невыгадна.

Фелікс Чарнюскі размаўляе ў мікра эканоміі не спяшацца і пачакаць з жыццём у крэдыт. — Калі эканоміка пераарыентаецца, тады будзе адбывацца зніжэнне ставак і па дэпазітах, і па крэдытах, — кажа ён. — Разам з тым, ужо па заключэннях дагаворах наўрад ці стаўкі будуць перагледвацца ў бок зніжэння: яны будуць перафінансаваныя дарагімі дэпазітамі. Тым ж, каму патрэбны крэдыты зараз, можа ў іх браць, калі разлічваецца на даходы, на тое, што могуць плаціць па высокіх стаўках.

— Сусветны крызіс закрывае і ствароўцаў, і, на жаль, простых грамадзян, — выказаў сваё меркаванне накіонт росту працэнтных ставак па крэдытах намеснік дырэктара Цэнтра сістэмнага аналізу і стратэгічных даследаванняў НАН Беларусі Георгій ГРЫЦ. — Тым жахадзі, якія робіцца большасцю дзяржаў, разлічаны на фінансавы ўпіванні ў фінансавы, банкаўскі, рэальны сектар. І сёння дэфіцыт грошай прывёў да таго, што, па-першае, крэдытныя сродкі адсутнічаюць на рынку, а, па-другое, кошт рэсурсаў павялічыўся (так, стаўка LIBOR з сярэдзіны мінулага года вырасла ў паўтара-два разы). Паколькі нам зараз неабходна прыцягваць знешнія рэсурсы, то, натуральна, кошт пазычковых рэсурсаў узрасце і ўзрастае кошт рэсурсаў, якія толькі банкі выдаюць суб'ектам гаспадарання і населеным.

Адказаваючы на пытанне, ці трэба цяпер пазычаць у банка, Георгій Грыц адказаў, што на гэты момант ён раіць больш разлічваць на ўласныя сілы. — Сёння адназначна крэдыты вельмі дарагія і, мабыць, ёсць сэнс хая б паўгода пачакаць і паглядзець, які будучы развіцця падзеі.

У агульным банку краіны таксама кажуч пра тое, што сённяшня стаўкі па крэдытах — высокія. У далейшым, спадзіваюць у Нацбанку, калі ў рэспубліку будучы прыгінтуць дадатковыя рэзервы, а сітуацыя на рынку стабілізуецца, магчыма зніжэнне працэнтных ставак. Гэта датычыцца як стаўкі рэфінансавання, так і працэнтных ставак па крэдытах і дэпазітах.

Ігар ШЧУЧЭНКА.

Незалежная экспертыза Леаніда ЗАІКІ: МЕЦЬ ТУРЫСТЫЧНЫ ПАТЭНЦЫЯЛ І ЎДАЛА, З ВЯЛІКАЙ ВЫГАДАЙ РЭАЛІЗАВАЦЬ ЯГО — ГЭТА РОЗНЫЯ РЭЧЫ

Турызм — тая гаспадарчая сфера, дзе Беларусь можа зарабляць штгод вялікія грошы, але, на жаль, не зарабляе. Як ператварыць гэты сектар эканоміі ў надзейную крыніцу сродкаў і валютных зарабкаў краіны: тэма гутаркі нашага карэспандэнта з незалежным беларускім эканамістам, старшынёй Савета аналітычнага цэнтра «Стратэгія» Л.Ф. Заікам.

— Не за гарамі вясня, а значыць і новы турыстычны сезон. І зноў па інерцыі пачынаюць размовы пра тое, што мы слаба выкарыстоўваем сваё геаграфічнае становішча, культурна-гістарычную спадчыну, прыродныя патэнцыялы і як вынік не зарабляем на ўнутраным і ўзвонным турызме тых значных грошай, якія маглі б мець. А ці варта сёння ва ўмовах глабальнага крызісу засроджвацца і напружвацца на далейшым развіцці гэтага сектара эканоміі? Можна пакінуць на заўтра?

— Гэта было б вялікай памылкай. Мы і так не адно дзесяцігоддзе ўпарта імгнвалі турызм, амаль нічога ў параўнанні з іншымі краінамі не рабілі для стварэння больш-менш сучаснай турыстычнай інфраструктуры, будаўніцтва гасцініц, новых месцаў адпачынку, сучасных забавляльных цэнтраў і ўзніццю нашага шматпакутнага сэрвісу да ўзроўню еўрапейскіх стандартаў. Хвая сёлета разлічвае на значны рост колькасці так званых узвонных турыстаў даволі складана. Крызіс у Еўропе. Адсюль і спад вытворчасці, рост беспрацоўя, людзям не хапае грошай, паўсюдна назіраецца скарачэнне спажывецкага попыту, у тым ліку і на турыстычныя паслугі. Але гэта зусім не значыць, што нам трэба адклічы ў бок на нягэтуны рэміру работу па ўдасканаленні турыстычнага абслугоўвання як суаічынна-іх, так і замежных гасцей.

— Тым больш што ў Нацыянальнай праграме па развіцці турызму прагледжваецца да 2010 года павялічыць прыём замежных турыстаў больш чым у п'яць разоў. А п'ятныя турыстычна-экскурсійныя паслугі павінны вырасці аж у 14 разоў! Аднак, калі параўнаць гэтыя лічбы з тымі сумамі, якія зарабляюць «раскручаныя» ў турыстычным сэнсе краіны, і з тымі грашыма, якія маглі б атрымаць, то не весела становіцца. Можна турызм — гэта не наша справа?

— Я думаю, што праграма ў цэлым адыграе станоўчае ролі. Але а ў прынцыпе праблему ператварэння турызму ў высокаэфектыўную галіну з мільярдымі даходамі ў доларавым эквіваленте нават выкананнем гэтага дакумента ў

поўным аб'ёме ўсё ж не вырашыцца. І тут няма нагоды для зааумчэння. Бо турызм — галіна спеваасаблівая, не ўскладу жкая развіваецца. Таму я не раіў бы рабіць стаўку на бурны рост узвоннага турызму. Спачатку варта наладзіць унутраны турызм, дасягнуў яго стандарты да высокага ўзроўню (як зарабіць гэта ў свой час кітайцы), адпрацаваць да дробязь турыстычны тэхналогія, а ўжо потым прымаць п'яны іншаземец.

На ўнутраным турызме можна зарабіць добрыя грошы для ўдасканалення турыстычнай інфраструктуры. Бо толькі пачаў працэнтаў самых зямных жыхароў Беларусі адпачываць і, відаць, будучы, нягледзячы на крызіс, і надалей свой адпачынак праводзіць у далёкіх экзатычных краінах, на райскіх астравах і відомых фешэ-небельных курортах. Прыкладна трэць нашых адпачываючых едуць адпачываць на мора ў суседня краіны, у той жа Крым. Асноўная большасць нашых суаічыннікаў адпачываць усё ж дома: на лясных і азёрных базах, уласных дачах, у башкоў і вёсках і г. д. Вось прычынне іх сродкаў, зразумела, у ацэўку і развіцці краіны, а прымяненне па цене і якасці паслугі, было б сур'язнай падтрымкай турыстычнай сферы. Напрыклад, у развіцці папулярнага на Захадзе апартаўма.

І паралельна абавязкова весці, не спыняючы на дзень работу з замежнымі турыстамі, крок за крокам выводзіць Беларусь у лік прывабных для іншаземцаў краіны.

— Дарчы, а якое зараз месца займае Беларусь сярод іншых краін па ступені прывабнасці і падрыхтаванасці для прыёму турыстаў?

— Сусветны эканамічны форум (СЭФ) сумесна з Міжнароднай асацыяцыяй авіяперавозцаў (ІАТА), Сусветным саветам па падарожжях і турызму (WTTС) і Сусветнай турыстычнай арганізацыяй ААН (UN WТО) з 2007 года друкуе рэйтынг канкурэнтаздольнасці краін у галіне турызму. Летась лідарам спісу стала Швейцарыя, што ні ў каго не выклікае здзіўлення. У пяцёрку лепшых таксама ўвайшлі Аўстрыя, Германія, Аўстралія і Іспанія, што таксама логічна. З паставецкай рэспубліцы лепшы вынік у Эстоніі — 26-е месца. Расія на 64-м, Украіна — 77-м. Беларусі ў рэйтынгу 130 краін чамусьці няма. Аднак выкарыстоўваючы метадалогію яго вызначэння спецыялісты нашага даследчага цэнтра падлічылі, што Беларусь заняла 6 ў рэйтынгу прыкладна 85-е месца. Дзякуючы Богу, што не апошняе, але суаічынна-іх чым чым — мы нават не трапілі ў залатую сярэдзіну. Больш за тое, мы пралуслілі ўперяд усё суседня краіны.

— А па якіх крытэрыях разлічваюцца гэты рэйтынг?

— Месца кожнай краіны вызначалася па 14-ці паказчыках: зразумела, стан турыстычнай інфраструктуры, якасць нармаўнаўна быць турызму, экалогія, біясфера, сістэма аховы здароўя і ўзровень гігіены, інфраструктура паветранага і наўняй транспарту, прыродныя і культурныя рэсурсы і шраг іншых крытэрыяў. Як падкрэсліваюць прадставіцкі СЭФ, іх даследаванне — не конкурс прыгажосці для вызначэння прывабнасці той ці іншай краіны. Галоўнае — ацэнка фактараў, якія робяць прывабным развіццё сферы турызму і падарожжаў у развотных краінах. Таму лідарам рэйтынгу сталі краіны, якія падраманствалі і разуменне, і істотную падтрымку ў стварэнні турыстычнай інфраструктуры сусветнага класа разам з ашаднымі адносінамі да чалавечых, прыродных і культурных рэсурсаў.

— А ўзровень прыбыткі ад турызму ўлічваецца?

— Толькі ўскосна. Індэкс канкурэнтаздольнасці ў сферы турызму і падарожжаў — гэта не рэйтынг прыбытковасці сектара турызму. Кожная з краін свету мае свае ўнікальныя перавагі, помнікі гісторыі і архітэктуры, якія могуць быць цікавымі для мільянаў замежных турыстаў.

— Быццам бы і не бедная наша зямля розныя слаўнасці і прыгожыя мясціны, дастаткова ўгадаць Мірны замак, Несвіжскі палац Радзівілаў, Беларуськую пушчу, унікальную прыроду Палесся, цудоўныя азёры і рэкі Віцебшчыны і г. д. Перацінаць кожнаму вельмі доўга. Шмат чаго цікавага ў нас ёсць, але няма той колькасці замежных турыстаў, як у іншых краінах. Чаму так атрымоўваецца?

— Мець турыстычны патэнцыял і ўдала, з вялікай выгадай для сабе рэалізоўваць яго — гэта розныя рэчы. Аналіз дзейнасці 20 краін, дзе па апошняе дзесяцігоддзе назіраюцца асаблівае здабыткі на ніве турызму, сведчыць, што толькі на багатай культурна-гістарычнай спадчыне і прыгожай прыродзе магучы турыстычны сектар не пабудуецца, не прывабіць дзесяткі тысяч замежных іншаземецаў. У яго казавіць турыстычна-історычнай інфраструктура, яны хутка і адрозне не ствараюцца ў краіне, дзе няма цэлага мора. Гэта, напрыклад, у Турцыі дастаткова агарадзіць частку ўзбярэжжя, узвесці гатэль, акультурыць наваколнюю тэрыторыю, прывесці ў парадак пляж — і курорт гатовы.

Альтэрнатыўныя ад А да Я

20-20-20

Такою магічнаю формулу вывелі немцы для энергетыкі ў сваёй краіне

Перад намі будынак Ландтага (зямельнага парламента), значыць, мы з вамі ў сталіцы зямлі (абласны цэнтр па-нашаму) Паўночны Рэйн-Вестфалі — Дзіюсельдорфе. Да Агенцтва па энергетыцы гэтай зямлі, якое мы сёння наведваем, адсюль — рукой падаць.

У працоўным кабінце нашага калегі, журналіста Уэ Бурхгарта, прэс-сакратара Агенцтва па энергетыцы Паўночнага Рэйна-Вестфалі, мінута фотаздымкаў. Тут і армейскія фотакарткі, і з сямейнага альбома — з жонкай і дзвюма дочкамі-прыгажунямі. Мабыць ад таго і атмасфера па працоўным месцы ўтульная, нефармальная. У Германіі гэта нешта на кшталт знака добрага тону — размяшчаць сабытныя фотаздымкі ў офісе. Так нават самыя строгі чыноўнікі пакажа сябе з іншага боку, жыццёвага...

— Энергія, мяркую, — другое (пасля здароўя) найбольш важнае пытанне для людзей ва ўсім свеце, — адзначае суразмоўца. — У Германіі энэргазабеспячэнне на працягу многіх гадоў было ў першую чаргу на вулгарнай аснове. Асабліва ў гэтым здабыўным рэгіёне — Дортмундзе, Гельсінкхэне, Заўэрландзе... Пасля вайны вулгар былі вельмі важны для аднаўлення эканоміі. Ён даваў энэргію, грошы — усё. Аднак вулгар пры гэтым і забурдываў наваколнае асяроддзе. І спатрабілася шмат грошай, пакуль людзі змаглі ўсвядоміць гэта. У 1970-я ў нас былі першыя нафтыныя крызісы. Ён паказаві, што энэргія не пастаўляецца вельмі танна ўвесь час — ёсць ліміт, да якога мы час ад часу будзем прыходзіць, і нам трэба будзе рэагаваць. Гэта шкарвала людзей у тым дні, калі газ і бензін былі таннымі. Мець сваю машыну тады было вельмі важна. Аўто і падарожжы ў тым часе былі, можна сказаць, «німецкай марай». Калі рыхуна Берлінская сцяна, многія людзі з Усходняй Еўропы набывалі машыны менавіта ў Германіі. У тым жа часам вяртаўся перамажы першы экалагічны рух, з'явілася партыя Зялёных. Яны казалі: «Мы павінны спыніць забурджанне наваколнага асяроддзя, глядзець у будучыню нашых дзяцей і палітычна рэагаваць на гэта. Не выкарыстоўваць так шмат энэргіі, уживаючы больш экалагічных матэрыялаў». Рэчы так проста не змяняюцца. Гэта не так лёгка: вырашыць — усё, заўтра пачну прыходзіць на працу ў 6 замесць 8 гадзін раніца, або скараціць дочкам — не карыстацца фенам, гэта траціць энэргію... Аднак партыя Зялёных здолела ў нечым змяніць перакананні і паводзіны. Многія людзі раптам убачылі, што экалагічнасць, энэргетыка, надзейнасць сістэмы аховы здароўя — не даюцца задовра, трэба неш-

та рабіць для гэтага. Партыя Зялёных мела поспех. У той жа час астатнія партыі — кансерватыўныя ХДС і СДПГ — вымушаны былі ў нечым змяніць свае погляды. Чарнобыль быў вельмі эмацыянальна ўспрыняты тут, у Германіі. Калі вы скажаце «Чарнобыль», большасць людзей зразумее, што вы маеце на ўвазе. Аднаго толькі слова дастаткова. Гэта ўжо ў свядомасці людзей. Гэта дапамало партыі Зялёных аінтыдзяржава руху ўзмацніць: уладу і ўплыў. Потым рухнула сцяна, раптам ва ўсіх з'явіліся іншыя праблемы. Нам давялося аб'ядноўвацца з Усходняй Германіяй, гэта каштавала шмат грошай, і гэта быў першы крок. І ён таксама прадставіў першага міністра наваколнага асяроддзя. Ён бачыў працебу ў гэтым пасля Чарнобыля. Кош кіраваў краінай 16 гадоў, і гэта стамілася ад яго. У 1998 Герхарта Шродэра абралі канцлерам, з'яўляны аказаліся ў праўленні. Вось гэта быў шырокі палітычны рух, які прывёў да павелічэння спажывання альтэрнатыўнай энэргіі. Што да Паўночнай Вестфалі, то з 1980 па 1995 год у сацыял-дэмакратыя была абсалютна большасць. Асабліва экалагічнага руху не было, адзначае, яны прапанавалі першае Агенцтва па энэргетыцы ў 1990 годзе ў Вупертале.

Агенцтва па энэргетыцы Паўночнага Рэйна-Вестфалі.

— Энергія, мяркую, — другое (пасля здароўя) найбольш важнае пытанне для людзей ва ўсім свеце, — адзначае суразмоўца. — У Германіі энэргазабеспячэнне на працягу многіх гадоў было ў першую чаргу на вулгарнай аснове. Асабліва ў гэтым здабыўным рэгіёне — Дортмундзе, Гельсінкхэне, Заўэрландзе... Пасля вайны вулгар былі вельмі важны для аднаўлення эканоміі. Ён даваў энэргію, грошы — усё. Аднак вулгар пры гэтым і забурдываў наваколнае асяроддзе. І спатрабілася шмат грошай, пакуль людзі змаглі ўсвядоміць гэта. У 1970-я ў нас былі першыя нафтыныя крызісы. Ён паказаві, што энэргія не пастаўляецца вельмі танна ўвесь час — ёсць ліміт, да якога мы час ад часу будзем прыходзіць, і нам трэба будзе рэагаваць. Гэта шкарвала людзей у тым дні, калі газ і бензін былі таннымі. Мець сваю машыну тады было вельмі важна. Аўто і падарожжы ў тым часе былі, можна сказаць, «німецкай марай». Калі рыхуна Берлінская сцяна, многія людзі з Усходняй Еўропы набывалі машыны менавіта ў Германіі. У тым жа часам вяртаўся перамажы першы экалагічны рух, з'явілася партыя Зялёных. Яны казалі: «Мы павінны спыніць забурджанне наваколнага асяроддзя, глядзець у будучыню нашых дзяцей і палітычна рэагаваць на гэта. Не выкарыстоўваць так шмат энэргіі, уживаючы больш экалагічных матэрыялаў». Рэчы так проста не змяняюцца. Гэта не так лёгка: вырашыць — усё, заўтра пачну прыходзіць на працу ў 6 замесць 8 гадзін раніца, або скараціць дочкам — не карыстацца фенам, гэта траціць энэргію... Аднак партыя Зялёных здолела ў нечым змяніць перакананні і паводзіны. Многія людзі раптам убачылі, што экалагічнасць, энэргетыка, надзейнасць сістэмы аховы здароўя — не даюцца задовра, трэба неш-

та рабіць для гэтага. Партыя Зялёных мела поспех. У той жа час астатнія партыі — кансерватыўныя ХДС і СДПГ — вымушаны былі ў нечым змяніць свае погляды. Чарнобыль быў вельмі эмацыянальна ўспрыняты тут, у Германіі. Калі вы скажаце «Чарнобыль», большасць людзей зразумее, што вы маеце на ўвазе. Аднаго толькі слова дастаткова. Гэта ўжо ў свядомасці людзей. Гэта дапамало партыі Зялёных аінтыдзяржава руху ўзмацніць: уладу і ўплыў. Потым рухнула сцяна, раптам ва ўсіх з'явіліся іншыя праблемы. Нам давялося аб'ядноўвацца з Усходняй Германіяй, гэта каштавала шмат грошай, і гэта быў першы крок. І ён таксама прадставіў першага міністра наваколнага асяроддзя. Ён бачыў працебу ў гэтым пасля Чарнобыля. Кош кіраваў краінай 16 гадоў, і гэта стамілася ад яго. У 1998 Герхарта Шродэра абралі канцлерам, з'яўляны аказаліся ў праўленні. Вось гэта быў шырокі палітычны рух, які прывёў да павелічэння спажывання альтэрнатыўнай энэргіі. Што да Паўночнай Вестфалі, то з 1980 па 1995 год у сацыял-дэмакратыя была абсалютна большасць. Асабліва экалагічнага руху не было, адзначае, яны прапанавалі першае Агенцтва па энэргетыцы ў 1990 годзе ў Вупертале.

Агенцтва па энэргетыцы Паўночнага Рэйна-Вестфалі.

У канчатковым выніку кожны спажывец электрычнасці ў Германіі плаціць за альтэрнатыўную энэргетыку як мінімум 12 еўра за год.

— якое параўнанне з іншым», — падкрэслівае Уэс Бурхгарт. Работа нашага суразмоўцы па сутнасці ў тым, каб пярчыць альтэрнатыўныя крыніцы энэргіі. Ён пераконвае журналістаў, тая — сваю аўдыторыю. І п'яны бачыў ўжо хоць бы ў тым, што калі раней ўжо давалі пыталася «А што таксама альтэрнатыўныя крыніцы энэргіі?», то цяпер гэта ведаюць літаральна ўсе, і цікавіцца ўжо досыць прадметна. «Якія бонусы ад выкарыстання геатэрміі?» або «На якую падтрымку можна разлічваць, каб ўживаць фотавальняны?» Агенцтва не толькі кансультуе па гэтых пытанніх спажываючых (тыя, дарчы, актыўна з'яўляюцца ў канцы восені на энэргію ў тры разы больш, чым 10 гадоў таму. Хоць уживаем прыкладна столькі ж. Я магу параўнаць, таму што заховую старыя рахункі для аплатаў». (Вось яны, славагу нямецкага ашаднасца! — Аўт.). Альтэрнатыва таксама нятанная, аднак у перспектыве яна акупіцца і пры гэтым кожны, хто аддаўшыся на выкарыстанне ўзнаўляльных крыніц, атрымаўшы бонусы. «Экалогія — гэта цудоўна, аднак людзі рэагуючы найперш фі-

нансава. І іх не пераканаць нават тым, што праз 10 гадоў яны будучы мець перавагі — яны хочучы атрымаць і сёння ж. Таму трэба даць ім «цукерку», — кажа спадар Бурхгарт.

Апроч персанальнай выгады ёсць і глабальная.

— Узнаўляльная энэргетыка стварае працоўныя месцы. Мы можам адкрываць новыя прадпрыемствы — на вытворчасці фотавальняных модуляў, цэплавых помпаў, ветравых турбін. Калі мы ў гэтым паспяхоўны, калі якасць добра, тэхніка добрая, мы можам экспартаваць у іншыя краіны, рэгіёны і мець выгаду для дзяржавы. Палітыкі разумеюць, што альтэрнатыўная энэргетыка — гэта буйны рынак. Мы ствараем цэплавую помпы. Мы — другая ў свеце краіна, пасля Японіі, па вытворчасці сонечных модуляў. Мы — сусветны лідар у ветраной энэргіі. Мы можам экспартаваць, скажам, нашы ветравыя турбіны ў ЗША. У Каліфорніі Арнольд Шварцэнегер — адзін з прыкметных дзеячэў экалагічнага руху.

На дзяржаўным узроўні развіццё ўзнаўляльных крыніц патэнцыяна забеспячэнне энэргаанезалежнасць. А гэта прычынова, бо энэргетыка можа стаць сродкам палітычнага ўплыву: «Першае, што могуць зрабіць краіны, ад якіх мы залежым, — перакрыць нам доступ да энэргіі», — рэзонана заўважае спадар Бурхгарт. Таму паспяхоўны некаль праект «Тысяча дахаў» ператварыўся ў «100 тысяч дахаў», а закон аб ўзнаўляльнай энэргіі быў прыняты ў Германіі і пераняты мноствам іншых краін. Ён расіпавае ўсе бонусы ад выкарыстання альтэрнатыўнай энэргіі на 20 гадоў наперад, у прыватнасці, прапавіць гарантаваныя тарыфы на электраэнэргію. Прычым выдаткі не перасарда на плечы дзяржавы. За кожную кілават-гадзінку, аддадзена ў агульную сетку, уладальніку, скажам, фотавальнянай устаноўкі плаціць буйны энэргапастаўшчык. Урад абавязваў іх рабіць гэта. «Калі раіць у доме быць лічыльнік, які фіксаваў, колькі энэргіі спажываецца, то цыпер энэргапастаўшчыкі вымушаны былі размясціць у дамах уладальнікаў такіх устаноўва дадатковыя лічыльнікі, якія б фіксавалі, колькі электраэнэргіі пастаўляецца ў сетку. Пастаўшчыкам, зразумела, не спадабалася гэта ідэя — дадатковае работа, выдаткі. І зямельны ўрад прапанавалі ім закласці гэтыя выдаткі ў кошы. Так што ў канчатковым выніку кожны немец плаціць за гэта. Кансерватыўная партыя пратэставала — гэта занадта дарага, усім людзям даводзіцца плаціць. Тады ва ўрадзе падлічылі і паведамілі, што гэта нешта каля 12 еўра з чалавека за год. Па сутнасці я пачу адзін еўра ў месца за тое, што ў нас ёсць праграма для ўзнаўляльных крыніц. Я лічу, гэта была разумная ідэя». А тое, што тарыфы прапанаваны на 20 гадоў наперад — гэта гарантыя стабільнасці і біясфера энэргіі. «Новы ўрад не зможа гэта змяніць аўтаматычна. А гэта так-

сама вельмі важна — замацаваць біясферу ў планаванні».

Абрана энэргетычнай стратэгія, да ўсяго падобна, апраўдавае сябе:

— У некаторых адносінах на цяперашнім этапе геатэрмальнае энэргія ўжо дасягнула цэнавага пароза газу. Таму больш не мае патрэбы ў істотнай фінансавай дапамоцы, — дзеліцца сваім меркаваннем Уэс Бурхгарт.

Паводле яго слоў, гэта самы перспектывны для Германіі від энэргетыкі. І Беларусі, на яго думку, таксама варта вызначыцца з прыярытэтам пры развіцці альтэрнатыўнай энэргетыкі. «Калі ў вас шмат сельскагаспадарчых комплексаў, мабыць, варта звярнуць увагу на біягаз». Паглядзіце жа на выніковыя альтэрнатыўных крыніц у Германіі.

— Каля 14 працэнтаў складае доля ўзнаўляльнай энэргіі ў выкарыстанні энэргетычнасці. Гэта вельмі добры паказчык — калі мы пачыналі працаваць 10 гадоў таму, было толькі 4 працэнты. У агульным спажыванні энэргіі (электрычнасць, ацяпленне, мабільнае выкарыстанне — аўто на біяпальне) доля ўзнаўляльных крыніц — 8,6 працэнта.

У энэргабалансе краіны па-ранейшаму на пачэсным месцы — вулгар, за ім, паводле інфармацыі спадара Бурхгарта, атманя энэргія — прыблізна 27 працэнтаў, пасля — ўзнаўляльныя крыніцы, і самая малая доля газу. Гэта што датычыцца спажывання электраэнэргіі. У ацяпленні газ якраз лідзіруе.

— Нашы палітычныя жаданні — каб у 2020 годзе было 20 працэнтаў

ЁСЦЬ ПРАБЛЕМЫ? ВYПРАШАЙЦЕ ІХ З АПТЫМІЗМАМ

3поўначы на поўдзень перасякае Любанскі раён чыстая рэчка Арэса; нядрэнна родзіць любанская зямля, даючы багаты дымяны травастой, адпаведна — добрае малако маюць любанскія гаспадаркі. На Любанскім сыраробным заводзе менавіта так і заўважваюць: іх сыравінная зона (а як зразумела, у яе ў першую чаргу і ўваходзяць гаспадаркі раёна) — самая чыстая і найлепшая. Ну, а з выдатнага малака проста накіравана вырабляць сыр. На яго і ідзе менавіта найлепшае малако...

Дырэктар Любанскага сыраробнага завода Уладзімір Леановіч падчас сустрэчы абазначыў два галоўныя пытанні, якія стацьця цяпер перад калектывам. Першае з іх — мадэрнізацыя вытворчасці і другое — пытанне збыту. Пачнём тут з характарыстык другога, якое, дарчы, крыху здзівіла нас: ды як

Не вельмі добра былі для работнікаў прадпрыемстваў малочнай прамысловасці падае нам айчынная статystыка. Абсалютная большасць гэтых прадпрыемстваў (у прыватнасці па выніках работы за 11 месяцаў) знаходзілася ў зоне мінувай рэнтабельнасці. Як такое магло здарыцца, калі літаральна год таму, у 2007 годзе, перапрацоўшчыкі малака вызначаліся зусім іншымі паказчыкамі, якімі маглі толькі ганарыцца? Самі яны тлумачылі наступнае: у мінулым годзе істотна змяніліся эканамічныя ўмовы гаспадарання: па-першае, розка пайшла ўніз сувесныя цэны на малочную прадукцыю (а вярта зварнуць асабліва ўвагу: абсалютная большасць прадпрыемстваў нашай малочнай прамысловасці мае экспертную зарыентаванасць і, такім чынам, іх эканамія ў многім залежыць ад су-

светных цэнаў), а па-другое, у мінулым годзе больш чым у паўтара раза былі павышаны закупачныя цэны на малака. У выніку і аказаліся перапрацоўшчыкі малака паміж гэтым супрацьлегла накіраванымі перакладзямі нажніцаў цэнаў, чаго, па сутнасці, не змог пазбегнуць ніхто.

Тым болей на гэтым фоне прыцягваюць да сябе ўвагу прадпрыемствы, якія, нягледзячы на тую ж не надта спрыяльную эканамічную ўмову і абставіны, закончылі мінулы год з істотна звышнімі вынікамі. Сярод такіх прадпрыемстваў — і Любанскі сыраробны завод, які мы нядоўна наведвалі. У прыватнасці, у Мінскай вобласці ён, па выніках фінансавай дзейнасці, займае сярод аналагічных прадпрыемстваў першы радок. Тут таксама паспяхова выканалі ўсе іншыя прагнозы паказчыкі года.

човых прадуктаў на аснове аналізу рызыкаў і крытычных кантрольных крокаў або так званую сістэму ХАСП. Варта нагадаць: гэта — міжнародная сістэма, і прадугледжвае яна набор пэўных, абавязковых у рабоце патрабаванняў і дзеянняў, якія гарантуюць для спажыўца поўную бяспеку прадукту. І яшчэ: у краіне пералік прадпрыемстваў, якія выпускаюць прадукты харчавання і прайшлі пры гэтым адпаведную сертыфікацыю (а сістэма ХАСП датычыць менавіта іх), пакуль што невялікі. Праўда, сістэма ХАСП у Любні пакуль што задзейнічана толькі на вытворчасці сухога абстлушчанага малака. Але гэта менавіта пакуль што, бо з цягам часу яе намерана распаўсюдзіць і на іншыя вытворчасці. Словам, як падкрэсліваюць на заводзе, якасць прадукту, яго добрыя спажывецкія ўласцівасці і яго поўная бяспека для спажыўца павінны кроцьчы разам.

На Любанскім сыраробным заводзе дзейнічае сістэма менеджменту якасці ІСО 9001, якая адпавядае тым жа міжнародным патрабаванням. Не выключана, што ўжо ў хуткім часе

ным абсталяваннем, — расказвалі і паказвалі тут...

Словам, заслона на шляху якага-небудзь мікроба выстаўлена вельмі шчыльна. А ўвогуле, калі меркаваць пра тое, як на пэўным прадпрыемстве ствараюцца да пытанню якасці, многае можна зразумець з таго, як на ім утрымліваюць свае лабараторыі. Лабараторыі Любанскага сыраробнага завода, скажам так, маюць вельмі прывабны і свежы выгляд.

Назавём тут некаторыя з іх. Гэта Аляксандр Галай, які ўзнакавальвае парасілавы ўчастак, Уладзімір Самусевіч (кіруе кампрэсарнай), Сяргей Глаз (узначальвае энергетычную службу), Юры Басякоў (у яго падпарадкаванні служба па кантрольна-вымяральных прыборах)... З асабліва цэльнай гаворка на прадпрыемстве пра вяртанне працы і добрага настаўніка моладзі электрыка Аляксандра Крывадубскага. У цэлым на заводзе склаўся добры высокапрафесійны калектыв.

І на заключэнне яшчэ крыху пра тую ж «мінусі» і плюсы рэнтабельнасці. Безумоўна, тая ж эканамічная ўмова не ў меншай ступені паўплывалі на работу Любанскага сыраробнага завода. «Колькі б грошай удалося зарабіць, калі б у мінулым годзе склаўся такія ж умовы, як і ў 2007-м, — гаварыла галоўны інжынер, — шмат на што хапіла б...»

І тым не менш, яшчэ раз падкрэслім: завод закончыў год з нядрэннымі вынікамі. Важкі рахунак яго так званых скарэты пспеху можна склаці з таго, што расказана вышэй. А яшчэ варта дадаць да гэтага ўменне арыентавацца ў рынкавай сітуацыі, ўменне наперад прадбачыць магчымыя змяненні цэнаў, прапанаваць для рынку (а значыць і вырабляць) тую прадукцыю, якая на пэўны момант найбольш выгадная, найбольш запатрабаваная. Гэтыя немалаважныя моманты, безумоўна, таксама ляжачы ў аснове дзейнасці калектыву завода, і ў першую чаргу — яго кіраўніцтва.

Іван БАРАНОУСКІ, Уладзімір БЯРЭЗІН.

А яшчэ на любанскім прадпрыемстве свярдаюць: любанскія сыры — гэта сапраўднае любіць гурману. Напэўна, так яно і ёсць. Ва ўсякім разе, мы са сваёй асабістага спажывецкага пункту погляду можам смела засведчыць (а без дагустатцы, вядома ж, ніяк не маглі абыйсціся): любанскія сыры па сваіх смакавых якасцях — найвыдатныя. Карацей кажучы, тая ж гурман даўка не выпадкова выбралі іх. Застаецца дадаць: а жыўчы названыя гурманы пераважна ў расійскіх сталіцах Маскве і Санкт-Пецярбургу — каля 94 працэнтаў любанскіх сыроў менавіта экспартуюцца, і экспартуюцца менавіта ў Расію. Мець такія лічбы экспарту пры нашай цяперашняй прыкрытатнай спільнасці да яго развіцця, безумоўна, ганарова для любанскага прадпрыемства.

Для даведкі
Любанскі сыраробны завод спецыялізуецца на выпуску цвёрдых сыроў: «Букавінскага», «Галандскага», «Пашхонскага», «Белавежскага», сыру каўбасна-вэнджанага. Разам з тым тут вырабляюць мяккія сыры беларускі кліновы, сялянскі, «Дзесертны», «Дзвінскі», масла (некалькі відаў, у тым ліку шкаладнае), малако, кефір, смятану, тварог і іншыя віды прадукцыі, а таксама сухое абстлушчанае малака, казеін, заменнікі натуральнага малака. Усяго ў асартыментным пераліку завода — 30 відаў прадукцыі.

Аднак даўно ўжо варта крыху спыніцца і на рабоце так званых дапаможных службаў завода, інакш нас не зразумее начальнік вытворчасці Наталля Галай.

Выніковая работа нашага прадпрыемства, а сёння, па заканчэнні года, мы можам смела гаварыць пра гэта, складаецца з намаганняў усіх нашых работнікаў, усіх нашых службаў без выключэння. — гаварыла Наталля Галай. — Безумоўна, у першую чаргу трэба сказаць тут добрыя словы ў адрас нашых спецыялістаў з асноўных цэхуў

Мяркуюць, што сыр, як, дарчы, і віно, павінны вырабляць мужчыны — маўляў, у іх гэта лепш атрымаецца. І ў сувеснай практыцы, маўляў, усё так... А можа, мужчыны, як гэта ўвогуле вельмі характэрна для іх, проста прывыклі сабе манапольнае права на выраб сыру ды некаторых іншых добра заўважных прадуктаў. Ды права на некаторыя прафесіі... Ва ўсякім разе, любанская практыка мяркуе іначай: тут на вырабе сыру занятыя выключна адны жанчыны, якія, як вельмі хораша сказала пра іх начальнік вытворчасці любанскага прадпрыемства Наталля Галай, рукамі і вачыма адчуваюць гэту прадукцыю. Хто яны? Гэта майстар сыраробнага цэха Ларыса Пальчук, майстар сыраробшчыца Лілія Каспярэвіч і многія-многія іншыя, праз рукі якіх (амаль у літаральным сэнсе) і праходзіць гэта прадукцыя. Што важна ў першую чаргу для таго, каб атрымаць добры сыр? Самае строгае захаванне ўсіх працэснаў і параметраў тэхналагічнага працэсу, усіх тэмпературна-вільготных рэжымаў. Сыр не атрымаеш гэтак жа хутка і проста, як, напрыклад, масла. Яго называюць прадуктам глыбокай перапрацоўкі. А мы тут далі б: і вельмі працяглай перапрацоўкі — разам з часам поўнага паспявання сыру гэты працэс доўжыцца да 30—60 сутак (у залежнасці ад віду сыру). І на кожным этапе апрацоўкі і паспявання пад уплывам спецыяльных заквасак і ферментаў — тая або іншыя пераўтварэнні сырнага масы. І, па сутнасці, незваротныя пераўтварэнні. Гэта значыць, што калі недзе парушаны пэўны рэжым — добрага, высаканскага прадукту не атрымаеш. Прыкладна так можна перадаць расклад спецыялістаў прадпрыемства аб усіх тонкасцях тэхналагічнага працэсу прыгатавання сыру, ці ў прыватнасці яго цвёрдых гатункаў — «Галандскага», «Букавінскага», «Белавежскага» і іншых. Між іншым, сыр «Белавежскі», які апрацаваны рознымі прыправа-

быццам са збытам у прадпрыемства ўсё ў поўным парадку, ніякіх праблем... — Праблемы былі і будуць, іх не бывае толькі ў таго, хто не працуе, — удакладніў дырэктар. — Іншая справа, іх трэба вырашаць з аптымізмам. Трэба працаваць і дзейнічаць так, каб праблем увогуле было менш, трэба бачыць іх наперад. І асабліва датычыць гэта таго ж збыту. Напрыклад, сёння ўжо і асобныя расійскія партнёры сёбе-тое не задаваліся: недзе упакоўка прадукцыі не тая, недзе яе знешні выгляд не падабаецца. Гэта па-першае, а па-другое, Расія выдзяляе цяпер значныя сродкі на развіццё сваёй перапрацоўшчыцкай і больш выгаднае становіцца ў параўнанні з намі — мы, па сутнасці, выкарыстоўваем свае сродкі. Словам, калі хочаш жыць больш-менш спакойна, не забывайся пра канкурэнту — і наяўных, і будучых. І ў першую чаргу — развівайся далей...

Менавіта стаўку на развіццё і робяць на Любанскім сыраробным заводзе. У прыватнасці, тут цяпер набліжаецца да свайго завяршэння мадэрнізацыя яго асноўнай, сыраробнай вытворчасці. Амаль пачыў з дзейнай вытворчасцю ўжо змяняюцца новае, сучаснае лінія па вырабе сыроў, на якой практычна ўсе працэсы будуць аўтаматызаваны і камп'ютарызаваны, прычым усякі кантакт чалавека з прадукцыяй падчас яе вырабу будзе выключаны. «Вядома, чалавек будзе назіраць, як ідзе напэўна малака ў ёмістасці, як ідзе прэсаванне, фармаванне сыру, але ўмяшчацца непасрэдна ў сам працэс, паскорыць яго або запавольваць не зможа. Яго роля ад гэтага не зменшыцца, але яна ўжо

хутчэй будзе заключача ў забеспячэнні надзейнай работы той жа аўтаматыкі», — гаварыла галоўны інжынер Іна Семяненя. На новай лініі можна будзе вырабляць каля 15 тон сыру за суткі, калі за 5,8 тысячы тон за год (пры пераходзе 3,8 тысячы тон).

Да ведама. Тэхнічнае перааснашчэнне сыраробнай вытворчасці завода дазволіць яму не толькі значна павялічыць выпуск сыру, але таксама знізіць на 15 працэнтаў сабекошт прадукцыі, на столькі ж зменшыць расходаванне электрычнай і пары, павялічыць на 115 працэнтаў прадукцыйнасць працы, а ў выніку значна павысіць канкурэнтназдольнасць прадукцыі як унутры краіны, так і за яе межамі. Прычым любанскія сыраробы мяркуюць задзейнічаць і сваю цяперашнюю лінію, што даць ім магчымасць не толькі павялічыць аб'ёмы сырнага прадукцыі, але і наможа больш разнастайць яе асартымент.

Разлічваюцца адзначанага практа (дарчы, рэалізуецца ён з удзелам польскіх спецыялістаў, каштуе каля 5 мільёнаў еўра) стане важным этапам на шляху развіцця любанскага прадпрыемства. А на чарзе — наступныя ў наступным годзе тут мяркуюць ажыццявіць праект па злучэнні сыроваткі, якая ў немалой колькасці ўтвараецца пры вырабе сыроў. Сыроватку пасля злучэння намечана адпраўляць на Случы сыраробны камбінат для яе канчатковай перапрацоў-

ёнаў жадалі б бачыць сябе менавіта ў ліку яго партнёраў. І прычына гэтага жадання вельмі простая: на прадпрыемстве адносіцца да сваіх партнёраў сапраўды па-партнёрску і своечасова разлічваюцца за здадзенае малака. Тут жа дарчы будзе сказаць і пра тое, што ва ўзаемаадносіннах завода з гаспадаркамі (у прыватнасці — гаспадаркамі раёна) ён паказвае сябе як надзейнага партнёра не проста пры разліках за малака — з яго дапамогай набываюцца харладзілыя абсталяванне, мыльня і дэзынфікуючыя сродкі, прыборы кантролю малака і г.д. Гэта сапраўды шырокае і шматграннае партнёрства.

Пытанне: а дзе ўзяць дадатковае малака? Гэта, аднак, як адказваюць на заводзе, даўно ўжо не пытанне: цяпер малочная галіна краіны валодае значным патэнцыялам, яе намерана развіваць і далей; у ёй амаль пераадолена такая з'ява, як сезоннасць атрымання малака. Ну, а праблема збыту непасрэдна Любанскага сыраробнага завода, то многія гаспадаркі з іншых ра-

ённаў жадалі б бачыць сябе менавіта ў ліку яго партнёраў. І прычына гэтага жадання вельмі простая: на прадпрыемстве адносіцца да сваіх партнёраў сапраўды па-партнёрску і своечасова разлічваюцца за здадзенае малака. Тут жа дарчы будзе сказаць і пра тое, што ва ўзаемаадносіннах завода з гаспадаркамі (у прыватнасці — гаспадаркамі раёна) ён паказвае сябе як надзейнага партнёра не проста пры разліках за малака — з яго дапамогай набываюцца харладзілыя абсталяванне, мыльня і дэзынфікуючыя сродкі, прыборы кантролю малака і г.д. Гэта сапраўды шырокае і шматграннае партнёрства.

Напэўна, гэты матэрыял можна было б пачаць і з таго, як на Любанскім сыраробным заводзе змагаюцца за якасць. Але ж і без таго зразумела: добры сыр без якаснай работы не зробіш. І, тым не меней, варта крыху абазначыць асобныя пункты гэтага клопату. І перш за ўсё трэба сказаць пра тое, што тут у мінулым годзе ўкаранілі сістэму кіравання якасцю і бяспекай хар-

работнікі любанскага прадпрыемства заважваюць права маркіраваць сваю прадукцыю знакам, які сведчыць бы пра яе абсалютную натуральнасць, або пра адсутнасць у ёй якіх-небудзь дабавак і кансервантаў. Па сутнасці, прадукцыя любанскага прадпрыемства такой і з'яўляецца, і хіба што застаецца выканаць некаторыя дакументальныя фармальнасці.

— На прадпрыемстве наладжаны 100-працэнтны ўваходны кантроль сыравіны, які робяць у прыёмнай лабараторыі, дзейнічаюць хімічная і мікробіялагічная лабараторыі, якія аснашчаны ўсім неабходным прадуктам

— напрыклад, майстроў Тамары Галай (працуе ў масларобным цэху), Зой Яновіч (цэх натуральнамолачнай прадукцыі), Ніны Рацінчы (прыёмна-апаратны цэх) і многіх іншых. Разам з тым, не менш адказная работа і ў працуюнкі нашых дапаможных службаў, хоць, можа, іх работа і не такая заўважная. Без іх і тое ж абсталяванне круціцца не бую-

— напрыклад, майстроў Тамары Галай (працуе ў масларобным цэху), Зой Яновіч (цэх натуральнамолачнай прадукцыі), Ніны Рацінчы (прыёмна-апаратны цэх) і многіх іншых. Разам з тым, не менш адказная работа і ў працуюнкі нашых дапаможных службаў, хоць, можа, іх работа і не такая заўважная. Без іх і тое ж абсталяванне круціцца не бую-

— напрыклад, майстроў Тамары Галай (працуе ў масларобным цэху), Зой Яновіч (цэх натуральнамолачнай прадукцыі), Ніны Рацінчы (прыёмна-апаратны цэх) і многіх іншых. Разам з тым, не менш адказная работа і ў працуюнкі нашых дапаможных службаў, хоць, можа, іх работа і не такая заўважная. Без іх і тое ж абсталяванне круціцца не бую-

— напрыклад, майстроў Тамары Галай (працуе ў масларобным цэху), Зой Яновіч (цэх натуральнамолачнай прадукцыі), Ніны Рацінчы (прыёмна-апаратны цэх) і многіх іншых. Разам з тым, не менш адказная работа і ў працуюнкі нашых дапаможных службаў, хоць, можа, іх работа і не такая заўважная. Без іх і тое ж абсталяванне круціцца не бую-

— напрыклад, майстроў Тамары Галай (працуе ў масларобным цэху), Зой Яновіч (цэх натуральнамолачнай прадукцыі), Ніны Рацінчы (прыёмна-апаратны цэх) і многіх іншых. Разам з тым, не менш адказная работа і ў працуюнкі нашых дапаможных службаў, хоць, можа, іх работа і не такая заўважная. Без іх і тое ж абсталяванне круціцца не бую-

— напрыклад, майстроў Тамары Галай (працуе ў масларобным цэху), Зой Яновіч (цэх натуральнамолачнай прадукцыі), Ніны Рацінчы (прыёмна-апаратны цэх) і многіх іншых. Разам з тым, не менш адказная работа і ў працуюнкі нашых дапаможных службаў, хоць, можа, іх работа і не такая заўважная. Без іх і тое ж абсталяванне круціцца не бую-

— напрыклад, майстроў Тамары Галай (працуе ў масларобным цэху), Зой Яновіч (цэх натуральнамолачнай прадукцыі), Ніны Рацінчы (прыёмна-апаратны цэх) і многіх іншых. Разам з тым, не менш адказная работа і ў працуюнкі нашых дапаможных службаў, хоць, можа, іх работа і не такая заўважная. Без іх і тое ж абсталяванне круціцца не бую-

— напрыклад, майстроў Тамары Галай (працуе ў масларобным цэху), Зой Яновіч (цэх натуральнамолачнай прадукцыі), Ніны Рацінчы (прыёмна-апаратны цэх) і многіх іншых. Разам з тым, не менш адказная работа і ў працуюнкі нашых дапаможных службаў, хоць, можа, іх работа і не такая заўважная. Без іх і тое ж абсталяванне круціцца не бую-

8

9

10

11

12

13

14

15

ЦАНА НА НАФТУ — НИЖэйШАЯ ЗА 35 ДОЛАРАў ЗА БАРЭЛЬ Барэль нафты патаннеў на 2,93 долара да 33,58 долара. Прычынай паслужыла паглыбленне рэцэсіі сусветнай эканомікі.

Апошні раз цана на нафту ніжэйшая за 34 долара за барэль на біржы NYMEX была зафіксавана 19 снежня 2008 года. Тады яна знізілася да аднакі 33,6 долара, што з'яўляецца мінімумам з красавіка 2004 года. У ліпені 2008 года барэль нафты на сусветных рынках каштаваў раз'ядна 147 долараў. Аднак у другім паўгоддзі нафта рэзка патаніла з-за сусветнага эканамічнага крызісу.

У КІТАІ АД ПУШЫНАГА ГРЫПУ ПАМЁР ТРЭЦІ ЧАЛАВЕК ЗА МЕСЯЦ У цэнтральнай кітайскай правінцы Хунань ад віруса птушынага грыпу памёр 16-гадова падлетак.

Падлетак захварэў 8 студзеня, знаходзячыся ў суседняй правінцы Хуэйчуа. Аналізы пацвердзілі наяўнасць у крыві штаму віруса птушынага грыпу H5N1. Падлетак памёр 17 студзеня, а 17 студзеня ў суседняй правінцы Шаньдун памерла 27-гадовая жанчына. Акрамя таго, у паўночнай правінцы Шаньсі ў крыві чалавек знаходзіцца двухгадова дзяцінышка.

МАРАКІ З М'ЯНЫМІ 25 ДЗЕН ДРЫФВАВАЛІ ў МАРАЗЛІНКУЛЯ ля берагоў Аўстраліі выратаваны двое маракоў з 25 м'янамі, якія на працягу 17 дзён пасля караблекрушэння дрыфавалі ў акіяне ў корпусе пластыкавага маразыльніка. Лёс астатніх вынаважцаў членаў каманды судна невядомы.

Маракі былі знойдзены ў водах правіла Торса, якія кішаць акуламі, памежным патрулем. Па словах выратаваных, іх 10-метровая лодка затанула 23 снежня, аднак яны паспелі спусціцца на ваду пластыкавы корпус маразыльніка, які і выкарыстоўвалі ў якасці плаваючага срэдука. Першая просьба выратаваных дачылася півна, кожны з іх выплыў па два літры вады. Маракам аказана медыцынская дапамога, стан здароўя рыбакоў здавальняючы. Пакуль невядома, чым яны увесць гэты час спікаваліся. Выказваецца версія, што мараплаўцы елі пакінутую ў маразыльніку рыбу.

Ваенныя інжынеры святкуюць дзень народзінаў

У 2009—2010 гг. плануецца асвоіць 4 мільёны еўра на зніжэнне супрацьпакіотнага мінаў. Свой гістарычны леталіс інжынернай войскі вядучы з часоў Пятра I. Менавіта яго царскім загадам ад 21 студзеня 1701 года была створана першая інжынерная школа. Начальнік упраўлення інжынернай войскі Генеральнага штаба Узброеных Сілаў палкоўнік Ігар ЛЮСЦУСКІ на брыфінгу паведаваў, што толькі за мінулы год ваеннымі інжынерамі былі аб'яскоджаны больш за 10,5 тысячы выбуховыя небяспечныя прадметы».

91 год у баявым страі

91-ю гадавіну з дня ўтварэння ўпраўлення КДБ па Мінску і Мінскай вобласці адзначаюць сталічаныя чэкісты. За гэды, што прайшлі з моманту набывацця нашай краінай суверэнітэту, сталічане ўпраўленне Камітэта дзяржбяспекі прайшло складаны шлях станаўлення, захаваўшы і памножышы лепшыя традыцыі органаў дзяржбяспекі, засвоіўшы новыя напрамкі аператыўна-пошукавай дзейнасці. Летас, напрыклад, намаганні ўпраўлення КДБ па Мінску і Мінскай вобласці было папярэджана наяўнасце эканамічнага ўроўня дзяржаве на суму каля 1,5 трыльёна рублёў, вернута ў даход дзяржаве 8,2 мільярд рублёў. Прынятыя меры па супрацьдзеянні злачыннасці і забеспячэнні эканамічнай бяспекі ў крымінальным парадку спынена 18 фактаў карупцыйнай накіраванасці, 18 — кантрабанднай дзейнасці, 17 — незаконнага абароту наркатычных сродкаў. У ходзе рэалізацыі аперацыйных мераў ужо забуджана 48 крымінальных спраў, асуджана 20 асобаў, ажыццёўлена 213 агульных і індывідуальных прафілактычных мерапрыемстваў. З незаконнага абароту падпарадкаванымі ўпраўлення канфіскавана 74 адзіны агнястрэльнай зброі, больш як 120 снарадаў і мін, звыш 5 тысяч адзінак боепрыпасу.

Цыгарэты з'являцца, калі на іх павялічацца цэны?

Пра дэфіцыт прынамсі ў сталічным гандлі тютунёвых вырабаў вытворчасці СП «Тютунь—Інвест» мы ўжо нядаўна пісалі. Аднак літаральна за апошні тыдзень сітуацыя пачаўшыся на сталіцы, калі падобнае было апошні раз. Нават колькі гадоў таму, калі «ўрэзальні» квоты на пастаўку імпартаваны тютунёвых вырабаў і ўкарынялася праграма імпартазамяшчэння, патрэбнае, хоць і пабагуяць па гандлёвых пунктах, але можна было знайсці. Цяпер аналітыкі крокі не маюць ніякага сэнсу: асартымент цыгарэт вышэйшага класа ўжо практычна павольна адсутнічае. Раніцай у аўтарак яшчэ раз прайшоўся па крамах, каб пераканацца ў гэтым. Вядома, што гандаль распрадае рэшткі папярэдніх паставак, а новых за апошні час не было. Дарчы, гэта падвердзілі і многія прадаўцы. Але чаму?

Пра-скасатар Міністэрства гандлю Алена Кавалёва сказала, што «паўрабы ўнутранага рынку адсочваюцца, дадзены адпаведныя распараджэнні, у найбліжэйшы час — прыкладна на працягу тыдня — сітуацыя нармалізуецца».

На самім падпрыемстве журналісту «Звязда» скарачэнне асартыменту тютунёвых вырабаў і фактычна іх адсутнасць у продажы патлумачылі наступным чынам. «Будзе падаражэнне, прыкладна на 10—15 працэнтаў, магчыма, на працягу гэтага тыдня». Маўляў, пасля гэтага цыгарэты ў поўным асартыменце з'явіцца ў продажы. Апошнія пастаўкі па Мінску былі 5—6 студзеня, сёння гандаль сапраўды распрадае рэшткі ад тых завазав. «Курцам трэба шукць упадабанія ім маркі тютунёвых вырабаў па буйных крамах — гіпермаркетах, магчыма, недзе яшчэ што засталася».

Цыгарэты, вядома ж, не прыдмет першай неабходнасці, тым больш не прадукты харчавання. І тым не менш... Можна сабе ўявіць, што з продажу на нейкі час знікла, напрыклад, малако — з-за чаканага павялічэння цэнаў на яго? Безумоўна, не. Проста новыя пастаўкі спажывачы ўбачылі б па новых коштах (дарчы, калі па аб'ектыўных прычынах павялічваюцца цэны на іншыя тавары, нямужна не зразумела, што гэта рана ці позна закране і цыгарэты?). Чаму ж тады такая сітуацыя з тютунёвымі вырабамі? Тым больш падчас выбарчых праверак прадпрыемстваў гандлю органамі цэнаўтварэння на прадмет магчымага неабгрунтаванага павялічэння цэнаў на тавары? Хоць бы ўскосна, але на дэфіцыт (прычым, штучна створаны) можна было б звярнуць увагу і належным чынам аперацыйна выправіць сітуацыю?..

Ігар ГРЫШЫН.

ТАННЕЮЬ ТОЛЬКІ ШМАТПАКАЎВЫЯ КВАТЭРЫ Арэнда жытля

На сталічным рынку арэнды кватэры сёння пачалі выцягваць нейкія дэталі тэндэнцыі, калі пасля кароткачасовага патанення аднапакіаўвыя кватэры зноў пачалі карыстацца ўстойлівым попытам. Цяпер кошт арэнды стабілізаваўся, а ў асобных выпадках маленькія кватэры пачалі нават крыху даражэць...

Нагадаю, што да Новага года сярэдні кошт арэнды сталічнай аднапакіаўвыя кватэры склаў 300 долараў плюс квартплата. Потым на працягу двух тыдняў пасля Іагненнай дэвалюцыі рубля гаспадары «лішні» кватэры захаляваліся і пачалі згаджацца здаваць кватэры па 240—260 долараў. У гэты час у агенцтвах павялічылася прапанова адносна танных кватэраў за 200—250 долараў. Галоўным чынам па такіх коштах здавалася жыллё з маленькай плошчай у Шабанах і маленькай кватэры без мэб-лі ў новых дамах Маланука і Сухарава або ў старых дамах Серабрава. Такія цэнікі існавалі яшчэ 10 дзён таму.

ФАЛЬКЛОР БЕЗ МЕЖАЎ

18 студзеня на Івануцкай зямлі, што на Брэстчыне, прайшоў міжрэгіянальны фестываль пад назвай «Фальклор без межаў». Чацвёрты год у аэцыі Тышкавічы і райцэнтры Іванава свае таленты дэманструюць беларусы і гасці з замежжа. Сёлетня ў фестываль прынялі ўдзел дваццаць калектываў з Брэсцкай, Мінскай і Магілёўскай абласцей, з Польшчы і Украіны. Назва фестывалю цалкам сабе апраўдала: фальклор сапраўды не меў ні жанравых, ні нацыянальных межаў. Гледчыя ўбачылі беларусы і украінскія каляндарныя абрады, народныя і сучасныя беларускія танцы, паслухалі народныя песні розных краін, а таксама ад душы пасмяяліся падчас паставанак тэатраў народнага гумару. Напрыканцы творчыя калектывы атрымалі дыпломы ў розных намінацыях, каштоўныя падарункі і даражаныя статуэткі журавой, выкананыя народнымі ўмельцамі.

На здымку: гурт народнага гумару і жарту «Смехаў» з Лобанскага раёна.

Фальклорны фестываль стаў ужо традыцыйным, і цікавае да яго ўзрастае з кожным годам. Правядзенне ўрачыстасці спрыяе развіццю народнай творчасці, абуджае цікавасць да забытых сусучаснікаў народных традыцый, замацоўвае міжнародныя культурныя сувязі. У наступным годзе арганізатары паабялі расцягнуць фестываль на два дні і пашырыць яго межы, запрацісую большую колькасць беларускіх і замежных гасцей.

Настасся ЛАПЦІК.

ІСТОТНА ТАННЕЮЬ ТОЛЬКІ ТРОПКАЎКЭЎКІ

Сярэдні кошт арэнды двухпакіаўвыя кватэры ў Мінску склаў 350 долараў плюс квартплата. Невялікія кватэры такога рангу карыстаюцца попытам у сямейнай. Прапановы такіх кватэраў сёння вялікія, а вось попыт — стабільна сярэдні. З пачатку года двухпакіаўвыя кватэры крыху патанелі і, мабыць, будуць імяжача танным і надалей, лічыць Сяргей Кадолы.

Працягваюцца істотна танным сёлета тропкаўкэўскія кватэры, сярэдні цэнік арэнды на якія цяпер знізіўся да 350 долараў плюс квартплата. А вось у новых дамах Маланука і Сухарава пачалі прапаноўвацца вялікія па плошчы кватэры нават па 300 долараў плюс квартплата. Аднак таксама жыллё прапануецца галоўным чынам пры

ПРАГНОЗ НА ЛЮТНЫ — АБАВЯЗКОВАЕ ПАТАНЕННЕ

Спецыялісты агенцтваў жыллёвай нерухомасці адзначаюць, што цэнікі стандартных аднапакіаўвыя кватэраў актыўна вяртаюцца на снежанскі ўзровень. Шматпакіаўвыя кватэры вялікіх плошчэй танным, ужо ў лютым па кішні кватарантаў ударыць павелічэнне камунальных плацяжоў, а таксама дэфіцыт ужо дарагой замежнай валюты, калі рэальныя даходы працоўных застануцца на ранейшым узроўні. Паводле прагнозаў спецыялістаў, менавіта праз месяц небагатыя кватаранты пачнуць масава адмаўляцца плаціць такую арэнду. У выпадку, калі істотна пачынецца попыт на арэнднае жыллё ўскілава, тады цэнікі арэнды будуць зніжацца.

Сяргей КУРКАЧ.

На конкурс апавяданняў

Сонца па пояс улезла ў куцае радкале, якое апошнім часам вытэркнулася на Лявонавым яго нежызнанцы, нечакана-нягадана, — нібы чубчык у хлапчука-гарэзы на голай галаве.

Сонца было чырванее — як усёдно намалеванае. Сцяпан Шульга глядзеў на яркі прыгожы сонечны паўкруж, і душа ў яго радавалася: заўтра абяла абыла яму таксама пагожы дзень, і ён меў намер дарабіць нарэшце круглы стол. А дарабіць трэба абавязкова — з горада прыедзе старэйшы сын Лявончы, а з суседняй вёскі дачка Клаўка, патэлефанавалі яна і Клаўка, і Шульга меў намер пагаварыць з дзецямі за круглым, так бы мовіць, сталом. Па ўсіх мерках сямейнага працола. Сядзіце, мае родныя, будзе размова. Нанчысціно. У кут, Клаўка, не схаваецца. Стол — круглы. Глядзіце ў вочы.

Васіль ТКАЧОЎ КРУГЛЫ СТОЛ

— Якрым ні тут, за мамі сталом, усім месца хоць, — паказваў рукою на сваё тварэнне Шульга. — Вось тут пасаджу Клаўку, каб бліжэй была да мяне, распусціна. Ну, а Лявончы дзе сам пажадае, там няхай і сядзе: ён мае права выбраць, бо пугны. А дачку ў вочы гляну, пранцы б не!.. Здавалася б, з аднаго кубла дзеці, а між розныя... Жонка, Паліна, моцік слухала сваёго дзеда і недзе ў глыбіні душы хоць і пагаджалася з ім, аднак толькі анія не магла зразумець, навошта ён, стары, зрабіў гэты круглы стол, можна ж было і ў хаче сесці і пагаманіць з дзецямі, і ў адзін момант, калі Клаўка і Клаўка, каб пагаварыць з імі — пагаварыць сур'ёзна, хопіць адны хвінкі ды хачанькі. Але яна ведала сваёго Шульгу добра: надумае што рабіць — не гярэць ад свайго не адступіцца. Тама толькі слухала яго і маўчала.

Будзе судзіць дзеці, нарэшце! — не мог угадана Шульга і ўпрыгожваў свой стол цыратай, ноўбычкі і кватэрамі, якую спецыяльна прывёз з Быхава. Дзяцей сваіх Сцяпан выклікаў на суботу — якрыз у гэты дзень, разлічваю ён, у іх менш клопату, то выйберуцца, нікуды не падзенуцца, а каб падстрахавацца, каб не было аніякіх адгавораў ад тых, прядумаў — прабач, Паліна! — прычыну: хва-рзе матка і велчымя прасіла прыехаць. А тым, мовіць, не паспеець. Тады будзеце дакараць сябе ўсё жыццё. Думаеце!

Сцяпан і Паліна пачалі кацаць дзядзі. Няростая гэта справа — чакаць. Быццам ведаеш, калі тая субота, да яе далекавата яшчэ, а не-не чы і паглядзець у бок дарогі, што ідзе хто са свайго? Ці не едзе? А ралатм?.. Можна, хто з іх і раней надда-вуміўся выбрацца, не абавязкова ж трымацца прызначанага дня. Пакуль не, не відаць. У Сцяпана і Паліны нарадзіліся тры дзядзі. Першы — Лявончы, Мішка бы сярэдні, потым — Клаўка, падкрэпка. Мішка паехаў у свой час на заробкі ў Караганду,

Спорт-тайм

«Дынама» праіграла «Спартаку» У чарговым матчы чэмпіянату КХЛ мінскае «Дынама» праіграла мажскаму «Спартаку» — 4:7. Гульня прайшла 19 студзеня ў Маскве. У агульнай табліцы «Дынама» засталася на 22-м месцы, у дзвізіёне Ба-ррова — на шостым. Пасля 45 матчаў на рахунку над-па-леных Васіля Спірыядова 39 ачкоў. Наступныя матчы «Дынама» правядзе дома: 24 студзеня — з «Ат-лантам» (Мышцы), 27-га — з ЦСКА (Масква), 29-га — з «Віязем» (Чэхаў), 1 лютага — са «Спартаком».

У Лэйк-Плэсідзе Цяпер першая

У Амерыканскім Лэйк-Плэсідзе стартваў шосты этап Кубка свету па фігурнае. Спартсмены разы-гралі ўзнагароды ў акарабаванні. На вяршыню па-дэстава паднялася беларуская Ала Цяпер. На па-ярэдняй стадыі наша суайчыніца была толькі ча-цвёртай, аднак бліскучае выступленне ў фінале да-зволіла ёй ападыцца суперніцы — кітанку Сю Мен-та, якая лідрвала пасля кваліфікацыі. У агульным заліку Ала Цяпер займае чацвёртую пазіцыю, уна-чальнае рытэйнг французкава Аделія Давід. У муж-чынах лепшы вынік срод беларуска паказва Цімафей Слывец — ён заняў шостае месца. Дамітрый Даўчы-скі — 11-ы, Дзяснік Осіпаў — 18-ы, Аляксей Грышын — 20-ы, Антон Кушнір — 23-і.

«Золата» і «бронза» на шаблях

Беларусы Дамітрый Лапкек выйграў этап Кубка свету па фехтаванні на шаблях. У фінале Дамітрый су-стракаўся з французам Нікала Лепезам і атрымаў перамогу — 15:10. Трэцяе месца заняў яшчэ адзін беларус Валерый Прыёмка. Аляксандр Буйкевіч стаў шостым.

Васіль Ткачоў — вялікі працавітны творца, паспяховы празаік, драматург. Не заважэцца і на газету «Звязда».

Двойчы лаўрэат нашых конкурсаў. Перад вамі яго новае апавяданне і, як заўважым, на нашу думку, удаае, бо за кожным яго творам до-брае веданне жыцця і думка.

Віктар КАЗЬКО.

цям не ведае: заступіцца, вядома ж, хоча за дачку, душа матчына мяккая. А Сцяпан працягвае: — На другі дзень, раніцай, памхіліцца прасіць твая дачка — вось што яна сказала. Лявончы, ты не быў на пахаванні, то паслухай. Я — не ведаў, што ў мяне дачка так п'е — мацней за горага п'яніш-муж-чына. Баба прасіць памхіліцца! Калі было тако? Людзі, што з намі робіцца? Муж, Пятрок, значыць, у труне, а яна ўжо, чаго б вышпіць у нількі свет, не асмілюе, хаця і трэба было б. Трэба. Глядзіш, і прывёз бы ён Мішку дадому, і жыў бы той... Трактарыстам ён і там, на шахце, працаваў... Сеў бы і тут

Тут і Паліна падказвае: — Усяго адну чарачку. Шульга краўку, паглядзеў у бок шашы, сам сабе сказаў: — У Евангеллі сказана: дзеці павінны паважаць і баіцца сваіх бацькоў. А ў нас?

... Мінута субота, а Клаўка так і не прыехала. Прыехаў адзін Лявончы, у яго свайго легкавік, у яго доўга выкладваў за багажніца пакункі, нават выстаўваў манган і спок з замарываным мясам.

Будзе шашлык, бацька! Вячаралі за круглым сталом. Шашлык атрымаўся смачны, ён ка-заштаў старому Сцяпану нос, але не сказаў, каб так ужо лез у рот: бя-да ж у сям'і! Тук не да смачнай і сыйтай ежы.

Назутра паехаў да Клаўкі. Паліну не брала — і у хворасе сярца... Круглы стол так і не спартэра-ся Сцяпану — узімку Клаўка напі-салася і заснула каля калодзежа, а гэтакі-небудзь праў крокаў ад хаты. Давай, радзімца тры крокаў, — ахарактарызаваў тады сумную на-віну стары і перш, чым паехаць на пахаванне дачкі, узвёў сякеру і вы-сока падмацаваў яе над галавой, то сам сабе прыгавораваў: — Раней трэба было гэты стол зрабіць Раней Тады б, мо, і Міш-ка жыў былі! Клаўка жыла б, не ўтулілі б!.. Во калі трэба было гэ-ты стол зрабіць... Во калі... А то ўсё адкладвалі на заўтра, на пасля-заўтра... Усё некалі было... То трактар, то пасаяўна... Праспалі дзядзі, адным словам... Праспа-лі... Паліна, ты чуюш мяне? Нас, нас былі трэба было! Думкамі! Папу-гай! — Шульга выскочыў, адкі-нуў убок сякеру. Забіраў дачку, баба... Яны будуць добра га-раваць... Гэта проста дрывы, гэта асаблівыя дрывы — яны з кругла-га стала... Адна карысьць цяпер ад-стала — не было капішчы. Усё трэба рабіць у свай час. І стлы. Нбо гэ-ты прадзенты — людзі разумныя, са-звоніяці і засадуюцца. Адразу, ка-лі трэба... Не сядзіць ды на неба глядзіць... Дзядку, прадзенты! А я спазніўся... Прабач, Мішка... Пра-бач, Клаўка...

На месцы круглага стала цяпер нічога няма. Несвадому чалавек нават не здагадаецца, што некалі ён тут на-огул быў і цешыў надзею старога ваявоўца Сцяпана Шульга...

12.01.09

ІЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ОТКРЫТОГО АУКЦИОНА

Организатор аукциона: Коммунальное консалтинговое унитарное предприятие «Витебский областной центр маркетинга», 210025, г. Витебск, ул. Правды, 32

ККУП «Витебский областной центр маркетинга» проводит аукцион по продаже земельных участков в частную собственность для строительства и обслуживания жилого дома

Table with 8 columns: № лота, Кадастровый номер, площадь и адрес земельного участка, Целевое назначение, Характеристика расположенных на земельном участке инженерных коммуникаций и сооружений, Начальная цена земельного участка (бел. руб.), Размер задатка и реквизиты для его внесения, Расходы по подготовке документации, необходимой для проведения аукциона, руб., Расходы, связанные с проведением аукциона, руб., Дата, время и место проведения аукциона, Окончательный срок приема документов.

ККУП «Витебский областной центр маркетинга» проводит повторный аукцион по продаже земельных участков в частную собственность для строительства и обслуживания жилого дома

Table with 8 columns: № лота, Кадастровый номер, площадь и адрес земельного участка, Целевое назначение, Наличие централизованного водоснабжения, участок примыкает к асфальтированным дорогам и улицам, Ограничения: земля находится в водоохранной зоне водного объекта вне прибрежной полосы (озеро Яновичское); охранная зона линии электропередачи напряжением свыше 1000 В, Начальная цена земельного участка (бел. руб.), Размер задатка и реквизиты для его внесения, Расходы по подготовке документации, необходимой для проведения аукциона, руб., Расходы, связанные с проведением аукциона, руб., Дата, время и место проведения аукциона, Окончательный срок приема документов.

Условия инженерного развития инфраструктуры застраиваемой территории отсутствуют. Победитель аукциона обязан: подписать протокол аукциона в день проведения аукциона, в течение 10 рабочих дней со дня принятия решения о предоставлении земельного участка в частную собственность внести плату за земельный участок; возместить расходы, связанные с подготовкой и проведением аукциона и расходы по подготовке документации, необходимой для его проведения; осуществить в двухмесячный срок после принятия решения о предоставлении ему земельного участка государственную регистрацию права собственности на земельный участок; получить в установленном порядке техническую документацию и разрешение на строительство жилого дома; занять (освоить) земельный участок не позднее одного года после получения свидетельства (удостоверения) о государственной регистрации права собственности на него. 1. Заявления на участие в аукционе со всеми необходимыми документами принимаются в рабочие дни с 8.30 до 17.30 по адресу: г. Витебск, ул. Правды, 32, ККУП «Витебский областной центр маркетинга». 2. Для участия в аукционе приглашаются граждане и юридические лица. Гражданин, юридическое лицо должны подать заявление об участии в аукционе со всеми необходимыми до-кументами и подписать соглашение с организатором аукциона. К заглавным документам относятся: - для граждан — копия документа, содержащего идентификационные сведения гражданина; - для представителей гражданина — нотариально удостоверенная доверенность; - для представителей или уполномоченных должностных лиц юридического лица — доверенность, выданная юридическим лицом, или документ, подтверждающий полномочия должностного лица, копии устава и свидетельства о государственной регистрации юридического лица, документ с указанием банковских реквизитов юридического лица; - заверенная банком копия платежного поручения о внесении задатка. При подаче документов на участие в аукционе граждане, представители граждан и юридических лиц, уполномоченные должностные лица юридических лиц предъявляют паспорт или иной документ, удостоверяющий личность. Аукцион состоится при наличии не менее 2-х участников. Граждане, юридические лица, желающие участвовать в аукци-оне в отношении нескольких земельных участков, вносят задаток в размере, установленном для земельного участка с наибольшей начальной ценой. Не допускается начало торгов по начальной цене. Торги продолжаются до тех пор, пока по но-вой объявленной аукционистом цене аукционный номер подан только один участник аукциона. Аукционист называет последнюю цену и номер данного участника трижды и объявляет проданным земельный участок, а участника аукциона — победителем. 3. Всем участникам предоставляется право ознакомления с земельно-кадастровой документацией, а также возможность осмотра земельного участка, выставляемого на аукцион. 4. Физическое лицо, ставшее победителем аукциона, обязан представить справку налоговых органов об источниках денежных средств при совершении сделки на сумму, превышающую 2000 базовых величин. 5. Победитель аукциона обязан оплатить расходы, связанные с подготовкой и проведением аукциона, вне зависимости от дальнейшей оплаты за земельный участок в течение 10-ти рабочих дней со дня принятия решения о предоставлении земельного участка в частную собственность. В случае если Победитель аукциона в установленный срок не внес плат за земельный участок, то внесенный победителем задаток и оплата расходов, связанных с подготовкой и проведением аукци-она, расходов, связанных с подготовкой документации, необхо-димость для проведения аукциона, возврата не подлежат. 6. Контактный тел.: (0212) 47 37 35, e-mail: vcm74@mail.ru, www.vitinvest.biz

